Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 186 (7927).

5 октябрь, сешанба 1982 йил,

Баҳоси 3 тийин.

БЎКА: НАВБАТ — МАЖБУРИЯТГА

ТАШАББУСКОР БЎКА РАЙОНИ МЕҲНАТКАШЛАРИ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ХАЛҚ ХЎЖАЛИК ПЛАНИНИ 2 ОКТЯБРЬ КУНИ РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ БЎЛИБ 18 ИШ КУНИДА БАЖАРДИЛАР

БЎКА РАЙОНИ меҳнаткашлари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленуми қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларига амалий жавоб бера бориб, ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилида ғоят ноқулай оби-ҳаво шароитида сув танқислигини оқилона енгиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳамда эртаки ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар.

Район пахтакорлари йиғим-теримга ҳам аввалдан пухта тайёргарлик кўриб, уюшқоқлик билан бошладилар. Мавжуд 400 та терим агрегатининг бир қисми 15 сентябрда далаларга олиб чиқилди. 18 сентябрда эса ҳамма машиналар юксак унум била ишга тушди.

Йиғим-терим ишлари ипатоволиклар усулида ташкил этилганлиги шарофати билан терим қизғин паллага кирган долзарб пайтларда сурункасига бир неча кун йиллик планнинг 6 процентидан ошириб пахта тайёрланди. Бундай тезкор суръат пахта тайёрлаш йиллик планини жуда қисқа муддат, яъни 18 иш кунида бажарилишини таъминлади.

Она-Ватан бўкаликлардан 67 минг тонна сифатли пахта хом ашёси қабул қилиб олди. Ана шу ҳосилнинг ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди. Жами пахтанинг 94 проценти машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди.

Барча колхоз ва совхоз колективлари район пахтакорларининг меҳнат ғалабасига муносиб ҳисса қўшдилар. Айниқса, «Октябрь 40 йиллиги», Фрунзе номли, «Коммунизм», «Партия XIX съезди», Тимирязев номли, Ҳамза номли ва «Ленинизм» колхозлари кунлик суръатда намуна бўлдилар. Бу хўжаликларда пахта тайёрлаш йиллик планлари 110—120 процент қилиб бажарилди. Ҳозирнинг ўзидаёқ ҳосилдорлик гектар ҳисобига 40—43 центнердан ошди.

50—60 центнерчилик ҳаракати райондаги барча хўжаликларда кенг қулоч ёйди. Бу ватанпарварлик ҳаракатининг ташаббускорлари бўлган Ильич номли колхоздан Марям Маматова, «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан Гелди Хитоев, Ҳамза номли колхоздан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Саодат Гулаҳмедова, Тимирязев номли колхоздан Баёнқул Раҳмонов, «Коммунизм» колхозидан Ўроқбой Аҳлбоев бошлиқ бригадалар ҳосилдорликни 45—50 центнерга етказиб, эндиликда 55—60 центнерлик марра учун курашмоқдалар.

Шоли дала гвардиячилари терим агрегатларини мавсумга ҳар томонлама пухта созлаб, долзарб кунларда юксак унум билан тўхтовсиз ишлатдилар. Шу туфайли районда бир кунлик ўртача ўсиш 5,5 процентданга тўғри келди. Механик-ҳайдовчилар ўртасидаги социалистик мусобақанинг байроқдорлари бўлган Оллоёр Эргашев, Жалғас Болатоев, Элбой Очилов, Сервер Усеинов, Пўлат Розиқов, Йўлдош Остонаев, Саиднаби Раҳмонов, Михаил Галин ва бошқалар шу кунгача «зангори кема» бункерларидан 250—300 тоннадан «оқ олтин» тўкдилар.

Чорвачилик ва деҳқончиликнинг бошқа тармоқларида ҳам муайян ютуқларга эришилди. Давлатга дон, шу жумладан, шоли сотиш халқ хўжалик планлари ортиғи билан адо этилди. Картошка сотиш плани 3,5 баравар, тухум сотиш 2,5 баравар, мева сотиш 2 баравар, гўшт ва сабзавот сотиш 1,5 баравар адо этилди.

Район пахтазорларида ҳали ҳосил мўл. Машина терими қизғин давом эттириляпти. Ташаббускор район заршунослари бу йил она-Ватанга 85 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиб, СССРнинг 60 йиллик тўйига муносиб тўёна ҳозирлаш учун қатъий бел боғлашган.

● 3 ОКТЯБРЬ куни областимиз пахтазорларида 2 минг 660 «зангори кема» ишлади. Уларнинг ҳар бири билан ўртача 2,3 тоннадан пахта терилди.

● БЕКОБОД райони механизаторлари кунлик ўсишда энг юқори натижаларга эришдилар. Шу куни район далаларида ишлаган 415 машинанинг ҳар бири билан 3,1 тоннадан ҳосил йиғиштириб олинди.

● КОММУНИСТИК районн механизаторлари 201 «зангори кема»нинг ҳар бири билан 2,7, Ўрта Чирчиқ районн механик-ҳайдовчилари эса 251 машинанинг ҳар бири билан 2,3 тоннадан пахта териб олиб, ўтган куни областнинг бошқа районларига намуна бўлишди.

● ЯНГИЙЎЛ районн механизаторлари йиғим-теримда ҳамон сусткашликка йўл қўйишмоқда. Шу куни мавжуд 180 терим агрегатидан атиги 54 таси ишлатилиб, уларнинг ҳар бири билан 1,7 тоннадан пахта терилди, холос.

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

ПЛАН — МАРРА ЭМАС

● БЕКОБОД. Ленин номли колхоз пахтакорлари мавжуд 2000 гектар пахта майдонидан пландаги 32 центнер ўрнига 33 центнердан ҳосил олиб, йиллик планларини шараф билан уддаладилар. Давлатга 6561 тоннадан зиёд «оқ олтин» топширилди. Ҳосилнинг 5571 тоннаси ёки 85 проценти машиналарда териб олинди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Адолат Рўзиматова ва Абдубашар Усмоновлар етакчилик қилаётган бригадаларда ҳосилдорлик ҳозирнинг ўзидаёқ 50 центнердан ошиб кетди. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан 60 центнердан «оқ олтин» олиш учун курашни авж олдиришган.

Хўжаликнинг Мамажон Дувляев, Бўри Аҳмедов, Бердиқул Турдиқулов, Азизбек Ҳамроқуловлар бошлиқ бригадаларда ҳам шу кунгача ҳар гектар ердан 46 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Бу бригадалар ҳосилдорликни 50 центнерданга етказишга ҳаракат қилишяпти.

Юксак хирмоннинг уюлишида хўжаликнинг Мамат Бекмуродов, Исмоил Маъруфов, Абдуғаффар Болтабоев ва Суюнбой Турсунбоев каби илғор механик-ҳайдовчилари алоҳида жонбозлик кўрсатишди. Уларнинг ҳар бири шу кунгача «зангори кема» бункерларидан 170—200 тоннадан пахта тўкишди.

Колхоз пахтакорлари ҳосилдорликни 45 центнерданга етказиб, давлатга жами 9 минг тонна «оқ олтин» сотиш учун курашишяпти.

● БЎКА. Куни кеча «Ленинобод» колхози заршунослари ҳам ғалаба рапортига имзо чекишди. Мавжуд 820 гектар пахта майдонидан 33 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олиниб, давлатга жами 2731 тонна пахта сотилди. КПСС XXVI съезди делегати Инобат Хожибекова, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Узоқ Саидов, Ҳайдарқул Байрамов, Умматқул Аҳмедов, Шодмон Ҳусанов ва Худойқул Султоновлар етакчилик қилаётган бригада аъзолари ҳосил йиғим-теримида яхши натижаларга эришишяпти. Колхознинг Ҳамроқул Тўрақулов, Абдураҳмон Султонов, Рўзимурод Саидов, Муртазо Шодмонов ва Яхшибой Абдуллаевлар каби «пўлат от» суворийларининг шу кунгача терган пахтаси 150—170 тоннадан ошди.

Колхозда бу йил пахта ҳосилдорлиги 45 центнерданга етказилиб, 3700 тонналик хирмон уйишга аҳд қилинган. Шунинг учун йиғим-терим суръати кун сайин ошириб борилияпти.

● ОҚҚЎРҒОН. «Ленинизм» колхози пахтакорлари дастлабки довондан ошишди. Мавжуд 1240 гектар ердан 32,5 центнердан пахта ҳосили йиғиштириб олинди. Давлатга сотилган жами 4034 тонна пахтанинг ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди. Ҳосилнинг 3500 тоннадан зиёди ёки 85 проценти «пўлат этак»лардан тўкилди. 55—60 центнерлик марра учун курашаётган Мурод Марҳабоев, Шарифбой Эсонбоевлар етакчилик қилаётган бригадаларда ҳосилдорлик ҳозирнинг ўзида 40 центнердан ошиб кетди. Қурбон Илашев, Чинпўлат Норбўтаев, Убайдулла Аҳмедов ва Тўрақул Қўзиқуловларнинг ҳар бири «зангори кема» бункеридан шу кунгача 170 тоннадан зиёд «оқ олтин» тўкишди.

Шу кеча кундузда колхоз далаларида йиғим-терим янада авж олдирилган. Пахтакорлар ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил олиб, юксак социалистик мажбуриятларини 15 октябргача бажариш учун курашишяпти.

АГИТБРИГАДА ДАЛА КЕЗАДИ

● КОММУНИСТИК. Районда ташкил этилган агитпоезд шу кунгача барча хўжаликларда уч мартадан намунали хизмат кўрсатди. Унинг составидаги район маданият уйи агитбригадаси аъзолари 330 дан ортиқ концерт қўйишди. Булардан ташқари қишлоқ клубларида ташкил этилган 7 агитбригада ҳам дала меҳнаткашлари ҳамда ҳашарчиларга намунали хизмат кўрсатишяпти.

ҲАШАРЧИЛАР ХИРМОНИ

● ЎРТА ЧИРЧИҚ. Район сув хўжалиги бошқармасининг 55 кишилик бригадаси «Коммунизм» колхози пахтакорларига яқиндан ёрдам беришяпти. Куни кеча бригада аъзолари 3500 килограммга яқин ҳосил йиғиштириб олишди. Уларнинг йил бошидан буён терган пахталари 220 тоннадан ошди.

Шунингдек, Тўйтепа тикувчилик фабрикасининг 30 кишилик бригадаси аъзолари ҳам йиғим-терим ишларида жонбозлик кўрсатишяпти. Уларнинг шу кунгача терган пахталари 25 тоннага яқинлашиб қолди. Машкура Абдураҳмонова, Гулбаҳор Маҳкамова, Лола Умматқулова, Ойша Ўринбоевалар кунига 70—80 килограммдан «оқ олтин» теришяпти.

4 ОКТЯБРГАЧА

МАШИНАДА КИМ ҚАНЧА ПАХТА ТЕРДИ?

БЎКА РАЙОНИДАН

● Жалғас БОЛАТОЕВ — «Коммунизм» колхозидан — 17ХВ-1,8 маркали машинада, бир кунда 6 тонна, мавсум бошидан буён 333 тонна.

● Элбой ОЧИЛОВ — «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан — 17 ХВ-1,8 маркали машинада бир кунда 8 тонна, мавсум бошидан буён 276 тонна.

ОҚҚЎРҒОН РАЙОНИДАН

● Михаил КОВЕШНИКОВ — «Оққўрғон» совхозидан — ХНП-1,8 маркали машинада, бир кунда 5 тонна, мавсум бошидан буён 253 тонна.

● Ғофур ВОСИПОВ — «Оққўрғон» совхозидан — 17ХВ-1,8 маркали машинада, бир кунда 4 тонна, мавсум бошидан буён 216 тонна.

ЧИНОЗ РАЙОНИДАН

● Турсуной ОХУНОВА — Киров номли колхоздан — 14ХВ-2,4 маркали машинада, бир кунда 15 тонна, мавсум бошидан буён 298 тонна.

КОММУНИСТИК РАЙОНИДАН

● Баҳодир МАНАСОВ — «Политотдел» колхозидан — ХНП-1,8 маркали машинада, бир кунда 5 тонна, мавсум бошидан буён 157 тонна.

● ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Ленин номли колхознинг республикада хизмат кўрсатган пахтакор Жонар Ёқубова бошлиқ бригадаси бу йил 50 центнерчилар ташаббусига қўшилган. Айни кунларда бригада далаларида йиғим-терим ишлари жадал суръатларда олиб борилмоқда. Механик-ҳайдовчилар ўртасидаги мусобақада А. Ҳасанов билан Т. Тулебовлар пешқадамлик қилишаяпти. Суратда: (чапдан) А. Ҳасанов, Ж. Ёқубова ва Т. Тулебоевларни кўриб турибсиз.

А. Мальцев фотоси.

«ЎРОҚ ВА БОЛҒА»-ҲАМКОРЛИГИ

ИШЧИЛАР СОВХОЗ ДАЛАСИДА

АНГРЕН шаҳри меҳнаткашларининг Оҳангарон райони деҳқонларига оталиқ ёрдам кўрсатиши анъана тусига кириб қолган. Айниқса, даладаги ҳосилни йиғиб териб олишда бу ёрдамнинг кўлами кенгаяпти. Шу кунларда «Оҳангарон» совхози далаларида Ангрен керамика комбинатининг ишчи ва хизматчиларини учратиш мумкин. Улар азамат деҳқонлар тер тўкиб етиштирган сабзавот ва мева ҳосилини йиғиб-териб олишда ёрдам беришмоқда.

Совхознинг Ўктам Ўтбосов, Раҳим Йўлдошев бошчилик қилаётган бўлимларида юзлаб шаҳарликлар кунига ўнлаб тонна маҳсулотни йиғиштириб беришмоқда. Комбинатнинг Ойниса Юнусова, Қутби Муталова, Баҳриддин Қанаев, Гулбаҳор Абдуҳолиқова, Ваҳоб Исмоилов, Абдусаттор Кўчимов каби илғор ишчилари ҳашарда ҳам пешқадамлик қилишяпти.

Т. ОДИНАЕВ.

ИЛҒОРЛАР МИНБАРИ

ҲОСИЛДОРЛИК 40 ЦЕНТНЕРГА ЕТАДИ

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллик юбилейини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун бошланган умумхалқ ҳаракати колхозимиз пахтакорларини ҳам янги марраларга руҳлантирди. Эрта кўкламданоқ юксак хирмонни кўзлаб иш бошлаган колхозчиларимиз ҳамма майдонларда ғўзанинг серҳосил бўлиб ривожланиши, ҳосилнинг эрта пишиб етилиши учун ҳар бир агротехник тадбирни қулай муддатларда сифатли ўтказишга ҳаракат қилдилар. Механизаторларимиз ғўзаларни минерал ва маҳаллий ўғитларга тўйдириб, қатор ораларига оби-тобида ишлов беришда, сувчиларимиз эса ғўзани қондириб суғоришда кечаю-кундуз тинимсиз меҳнат қилдилар.

Уюшқоқлик билан қилинган ҳаракат қувончли самара берди. Ғўзаларимиз ҳар йилгидан эртаки ва серҳосил бўлиб ўсди. Натижада оммавий машина теримини ўтган йилдагига нисбатан анча олдин бошлаш имконияти туғилди. Бу эса кунлик суръатда пешқадам хўжаликлар қаторидан ўрин олишимизни таъминлади.

Колхозимизда пахта тайёрлаш халқ хўжалик плани 30 сентябрь куни, яъни 15 иш кунида бажарилди. 1150 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди.

Турғунбой Азаматов, Нишон Хожибеков сингари тажрибали пахтакорлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда ҳосилдорлик ҳозирнинг ўзидаёқ 38-40 центнерга етди. Механик-ҳайдовчилар и м и з дан Оллаёр Эргашев, Раимқул Салимовлар «зангори кема» бункерларидан 250—300 тоннадан «оқ олтин» тўкиб, суръатнинг тезлашишига катта ҳисса қўшдилар.

Дастлабки марра эгаллаган бўлсада, пахтазорларимизда йиғим-терим ҳамон жадал суръатларда давом эттириляпти. Чунки далаларда ҳали ҳосил мўл. Пахтакорларимиз СССРнинг 60 йиллик юбилейига оширилган социалистик мажбурият қабул қилишган. Ҳосилдорликни 40 центнерга етказиб, она-Ватанга жами 4600 тонна «оқ олтин» етказиб берилмагунча, жасорат майдонидаги меҳнат қизғин давом этаверади.

А. ҚУРБОНҚУЛОВ,
Бўка районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси.

ПАХТАЗОР ПЕШҚАДАМЛАРИ

● МАҲБУБА УМАРОВА (юқоридаги суратда) ҳар куни 150 килограммдан ошириб пахта териб, Бекобод районидаги Дзержинский номли колхознинг чевар теримчилари мусобақасида пешқадамлик қилаётир. У мавсумда 12 тонна «оқ олтин» териш мажбуриятини олган.

●

Шу районнинг «Авангард» совхози ишчиси Тиниқой Абдуназарова ҳам кунига хўжалик хирмонига 140 килограммдан ошириб пахта тўкаётир. У камида 10 тонна «оқ олтин» териш учун курашмоқда.

М. Қорабеков фотолари.

440.000 ТОННАЛИК ХИРМОН УЧУН

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 4 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун—районлар, иккинчи устун—бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун—мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — машинада, шу жумладан бир кунда, бешинчи устун — мавсум бошидан буён

Бўка	2,02	102,50	1,92	106,68
Оққўрғон	2,24	89,61	2,89	79,36
Пскент	2,05	87,18	2,47	89,63
Ғалаба	3,05	85,24	3,19	87,93
Ўрта Чирчиқ	2,10	82,53	2,36	82,56
Коммунистик	2,70	82,12	2,60	75,32
Бекобод	2,70	78,84	3,12	64,34
Янгийўл	2,40	75,38	1,94	64,57
Чиноз	2,50	68,89	2,80	53,12
Область бўйича:	2,01	84,98	2,28	80,46

48-ҲАФТАЛИК СССР КОНСТИТУЦИЯСИГА БАҒИШЛАНАДИ

БУЮК ҲУЖЖАТ

ҲАР бир Совет Конституцияси совет жамияти ва давлати тараққиётидаги, социалистик демократияни авж олдиришдаги босқични акс эттириб келди, тарихий тараққиётнинг айни босқичида барқарор бўлган ижтимоий муносабатларни ва уларга мувофиқ келувчи давлат ҳаёти формаларини мустаҳкамлаб борди.

Совет жамияти ва давлати тараққиётнинг бир тарихий босқичидан иккинчи босқичга ўтиши билан қонуний равишда янги Конституцияга эҳтиёж туғилди, бу конституция қонун чиқариш йўли билан ижтимоий тараққиёт натижаларини ва унга мувофиқ келадиган давлат ҳаёти формаларини мустаҳкамлаб бориши, яқин ва узоқни кўзловчи мақсадларни ва бу мақсадларга эришишнинг сиёсий-ҳуқуқий воситаларини кўрсатиб бериши лозим эди. Асосий қонун жамият ва давлат тараққиётидан орқада қолиб кетса, ўзининг ижодкорлик, ташкил қилувчилик вазифаларини бажаролмай, социал қимматини йўқотиши мумкин эди.

Жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг Асосий қонуни — РСФСР Конституцияси 1918 йил 10 июлда Советларнинг V Бутунроссия съездида қабул қилинди. Бу конституция халқ оммасининг Улуғ Октябрь ғалабаларини мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашига якун ясади. Совет ҳокимиятининг тажрибасини акс эттирди ва умумлаштирди.

1922 йилда совет республикаларининг бирлаштирувчилик ҳаракати натижасида ССР Иттифоқи ташкил этилди. Бу социал ва миллий зулмдан озод бўлган, Коммунистик партия раҳбарлигида социализм ва коммунизм қурилиши йўлида оғишмай маҳкам туриб олган тенг ҳуқуқли ва суверен халқларнинг пролетар интернационализми, қардошлиги ва дўстлиги ленинча ғояларининг чинакам зафар тантанаси бўлди. 1923 йилда СССР Марказий Ижроия Комитети иттифоқ Конституциясини қабул қилди. 1924 йил 31 январда уни Советларнинг II Бутуниттифоқ съезди тасдиқлади.

СССР Конституцияси пролетар интернационализми ва демократик централизмнинг ленинча принципларига асосланиб, республикаларнинг иттифоқ давлатига бирлашувининг ихтиёрийлиги ва тенг ҳуқуқлилиги принципларини тасдиқлади, СССР давлат ҳокимияти ва бошқарувнинг олий органлари структураси ва ҳуқуқларини белгилаб берди. Унда иттифоқдош республикаларнинг суверен ҳуқуқлари ва бу ҳуқуқларни ССР Иттифоқи томонидан қўриқлаш ҳақидаги, ҳар бир иттифоқдош республиканинг Иттифоқдан эркин чиқиш ҳуқуқи ҳақидаги, иттифоқдош республиканинг территорияси фақат унинг розилиги билан ўзгартирилиши мумкинлиги ҳақидаги, республикалар гражданлигини сақлаб қолган ҳолда ягона иттифоқ гражданлиги ҳақидаги қоидалар баён қилинган эди. Конституция, СССР Марказий Ижроия комитетини икки палатадан иборат қилиб тузишни белгилади, бундай палаталардан бири — Миллатлар Совети — миллатларнинг махсус манфаатларини ифодалаш органи бўлди.

1924 йилги СССР Конституцияси барча иттифоқдош республикаларнинг, барча миллатлар ва элатларнинг ягона иттифоқ давлати системасидаги бирлиги, дўстлиги ва ҳамкорлигини барқарор қилиш учун қонун чиқариш асосларини яратиб берди.

1936 йилда СССРнинг янги Конституцияси қабул қилинди, бу Конституция эксплуататор синфлар ва ишлаб чиқариш воситаларининг хусусий мулклиги тугатилганлигини, СССРда социализм асослари қурилганлигини акс эттирди. Конституцияда мустаҳкамланган социализм негизлари совет халқининг ундан кейинги яратувчилик фаолиятининг —ривожланган социалистик жамият қурилишининг асоси бўлиб қолди.

Мазкур СССР Конституцияси илгари мавжуд бўлган шаҳар ва қишлоқ аҳолиси сайлов ҳуқуқларининг нотўлиқ тенглигидан, шунингдек, давлат ҳокимияти органларининг ўрта ва юқори звеноларига бўлинадиган кўп поғонали сайловлар системасидан ва очиқ овоз беришдан ҳам воз кечди. Умумий тенг ва тўғридан-тўғри сайлаш ҳуқуқига, шунингдек, яширин овоз беришга ўтиш амалга оширилди, бу эса меҳнаткашларни давлат қурилишига тобора кўпроқ жалб этишга, улар томонидан давлат аппарати устидан назоратни кучайтиришга имкон берди.

1936 йилги СССР Конституцияси 40 йил давомида амалда бўлди. Бу йиллар совет жамияти ва давлати ҳаётида улкан оламшумул воқеалар рўй берди. Бу Конституция ривожланган социалистик жамият қурилиши ва пролетариат диктатураси давлатининг ўсиб умумхалқ давлатига айланиши даврининг ижтимоий муносабатларини тартибга солишда муҳим роль ўйнади.

СССР Олий Советининг навбатдан ташқари еттинчи сессияси 1977 йилнинг 4 — 7 октябрида бўлиб ўтди. КПСС Марказий Комитети Пленумининг топшириғига биноан тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети сессиясида 1977 йил 4 октябрда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев «Совет Социалистик Республикалар Иттифоқининг Конституцияси (Асосий қонуни) лойиҳаси ва унинг умумхалқ муҳокамаси якунлари тўғрисида» доклад қилди. Докладда Совет Иттифоқи Конституцияси лойиҳасининг чинакам умумхалқ муҳокамаси бу ҳужжатни сезиларли даражада яхшилаш, унга бир қанча фойдали қўшимчалар, аниқликлар ва тузатишлар киритиш имкониятини берганлиги таъкидлаб ўтилди.

СССР Олий Советининг депутатлари Конституция лойиҳасини қизғин маъқулладилар ва СССР Олий Совети томонидан ўртоқ Л. И. Брежнев раислигида тузилган Редакцион комиссия лойиҳага киритилган баъзи қўшимча ва тузатишларни қараб чиқди.

1977 йил 7 октябрда СССР Олий Совети ҳар бир бўлимини алоҳида-алоҳида овозга қўйиш йўли билан СССРнинг янги Конституциясини бир овоздан тасдиқлади. СССР Олий Совети совет халқи номидан ва унинг суверен иродасини ифодалаб, махсус Деклорацияда Конституция қабул қилинганлигини ва унинг кучга кирганлигини эълон қилди. 7—октябрь — СССР Конституцияси (Асосий қонун) қабул этилган кунни умумхалқ байрами сифатида нишонлаш ҳақида Қонун ҳамда СССР Конституциясини амалга киритиш тартиби ҳақида Қонун қабул қилинди.

МЕХАНИЗАЦИЯ ВА МУТАХАССИСЛАР

Оҳунбобоев номли колхоз марказий ремонт устахонасининг қизил бурчагига цех партия ташкилоти фаолиятидан ҳикоя қилувчи стенд ва диограммалар қўйилган. «Механизатор» деворий газетасининг 9-сони ҳам бугунги ҳисобот-сайлов йиғилишига бағишланган. Коммунистлар йилнинг бош йиғилишига ҳисобот даврида амалга оширилган ишларга якун ясаш ва навбатдаги вазифаларни белгилаб олиш учун тўпланишган.

Хўжалик сертармоқ бўлиб, пахтачилик етакчи соҳа ҳисобланади. 1981 йилда мавжуд 1155 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан «оқ олтин» ҳосили йиғиштириб олинди. Каноп ҳосилдорлиги 238 центнерга етказилди. 78 центнердан шоли, 68 центнердан маккажўхори дони етиштирилди.

Хўжалик аъзоларининг юбилей йилидаги марралари юксак. Улар пахта ҳосилдорлигини 40 центнерга, каноп ҳосилдорлигини 240 центнерга етказишга аҳд қилишган. Шолидан эса 80 центнердан ҳосил олиш мажбурияти қабул қилинган. Дастлабки ютуқлар қувончли бўлмоқда. Пиллакорлар, маккажўхорикорлар берган ваъдаларининг устидан чиқдилар. Чорвадорлар яхши натижаларга эришмоқдалар.

Хўжаликнинг ҳар бир ютуғида марказий ремонт устахонаси, автогараж инженер-техник ходимлари, ремонтчилари ва шофёрларининг муносиб ҳиссалари бор. Негаки, колхозда ҳамма тармоқ механизациялаштирилган. Қишлоқ хўжалик ишларининг қарийб 80 проценти механизация ёрдамида бажарилмоқда. Ҳозир дала ишларида 110 тадан кўпроқ техника ишлатиляпти. Уларнинг бетўхтов ишлашини таъминлаш шу кичик коллектив аъзолари зиммасидадир.

Бу йил пахта ҳосилининг 90 проценти машиналарда йиғиштириб олинади. Ҳозир терим қизғин давом этмоқда. Ремонтчилар ҳар бир машинанинг тўла қувват билан ишлашини таъминлаш учун ўз постларида сергак турибдилар. Коллектив активлигини оширишда цех партия ташкилоти жанговар штаб вазифасини ўтамоқда.

Бугунги кунда цех партия ташкилоти ҳисобида 16 КПСС аъзоси ва бир партия аъзолигига кандидат бор. Коммунистлардан 10 нафари доимий топшириққа, 6 нафари эса муваққат топшириққа эгадир. Хўжалик аъзолари коммунистлардан Бердиқул Турдиқулов, Турсунбой Жўлдибеков, Абдуваҳоб Ашуровлар номини доимо ҳурмат билан тилга олишади. Улар колхоз экономикасини юксалтиришга ҳаммадан кўп ҳисса қўшишяпти.

«Экономика тежамли бўлиши керак». КПСС XXVI съезди шу ҳаётий шиорни илгари сурди. Марказий ремонт устахонасида эҳтиёт қисмлар, ёнилғи-мойлаш материалларини иқтисод қилиш борасида сезиларли ишлар қилинмоқда. Бу масала цех партия ташкилоти йиғилишида икки марта муҳокама қилинди.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ-САЙЛОВЛАР

Ремонти ва қарови яхши бўлганлиги учун ҳам хўжаликдаги 50 та Т-28 Х-4 маркали трактор, ХТ-1,2 пахта териш машинаси 10 йилдан ортиқ, 10 та машина 20 йилдан зиёд ва 5 та юк машинаси 25 йилдан буён фойдаланиб келинмоқда. Янги техника сотиб олишга ҳожат йўқ. Янги техникага ажратилган 130 минг сўм тежаб қолинди. Ўн биринчи беш йиллик бошидан бери 18 минг сўмлик эҳтиёт қисмлари, 38 тонна ёнилғи-мойлаш материаллари иқтисод қилинди.

Ҳисобот даврида цех партия ташкилоти ишни перспектив план асосида олиб борди. Умумий йиғилиш ва партбюро мажлисларида актуал масалалар муҳокама қилинди. Йиғилишларда коммунистлар ишнинг боришини чуқур таҳлил қилдилар, камчиликларни рўй-рост очиб ташладилар, қимматли таклифлар киритдилар.

Ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида автомашиналар ремонти цехида қўл меҳнати кўплиги танқид қилинган эди. Цех партия ташкилоти кўрган тадбирлар туфайли цехда машина двигателлари ва оғир қисмларни кўтариб ўрнатадиган электр кўтаргич қурилмаси ўрнатилди. Автогараж ходимларининг маиший шароити, коллектив ўртасида олиб борилаётган идеологик сиёсий-тарбиявий ишлар яхшиланди. Йиғилишда ҳисобот доклади қилган цех партбюроси секретари Н. Эргашев шулар ҳақида гапирди.

— Биз янги вазифалар олдида турибмиз, — деди музокарада қатнашган механик Т. Ниёзов. — Бу йил ҳосилнинг 90 процентини «зангори кема» бункеридан тўкишни режалаштирганмиз. Бунга ўз-ўзидан эришиб бўлмайди. Техниканинг бетўхтов ишлашини таъминлаш керак. Шу мақсадда йиғим-терим давомида тракторларга техник хизмати дала бошида кўрсатилади. Созланган машина яна теримга тушиб кетаверади.

— Колхозимизнинг қишлоқ хўжалиги техникасидан фойдаланишдаги бой тажрибаси кенг оммалашмоқда, — деди хўжалик бош инженери П.А. Тян. — Бундан мағрурланмаслигимиз керак. Ишимизда ҳали камчиликлар йўқ эмас. Ремонтчиларимиз эҳтиёт қисмлар таъминоти ёмон бўлгани учун кўпинча бекор қолишади. «Госкомсельхозтехника» район бирлашмаси эҳтиёт қисмларни вақтида етказиб беролмаяпти. У ерда ремонт қилинган двигателлар талабга жавоб бермайди. Двигателларни ўзимизда қайта ремонт қиляпмиз. Бир иш — икки иш бўляпти. Битта двигателга иккита ҳаражат. Бунга чек қўйиш лозим.

— Барча ютуқлар ўзимизники, — деди пайвандчи Т. Жўлдибеков, — лекин, кейинги пайтда кислород баллони етишмаяпти. Бусиз бирор иш қилиб бўлмайди. Биз эса кислород баллонини қаердан олишни билмаймиз. «Госкомсельхозтехника» район бирлашмаси кислород баллонларини заправка қилиб бермайди. Бу ишимизда қийинчиликлар туғдирмоқда.

Билдирилган таклиф ва мулоҳазалар, белгиланган вазифаларни амалга ошириш, янги сайланган партбюронинг жанговар иши бўлиши керак. Ишчанлик ва талабчанлик руҳида ўтган бу йиғилишда коммунистлар йўл қўйилган камчиликларни тезда бартараф этиш, ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш юзасидан ўзларининг ҳаракат программаларини белгилаб олдилар.

Ж. ҚУРБОНБЕКОВ.
Ўрта Чирчиқ райони.

КОММУНИСТ Пўлат Рўзиев кўп йиллардан бери Тошкент тепловоз депосида машинист-инструктор вазифасида ишлаб келяпти. У бошчилик қилаётган коллектив машинистлари оғир вазнли поездларни бошқаришда илғорлар сафида бормоқда.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ЭҲМ ҳосилни қабул қилмоқда

Оқтепа пахта заводига янги ҳосил пахтасини бир неча прицепга ортиб келтирган тракторчи одатдагидек навбат кутиб турмади. Бир неча минут ичидаёқ пахтанинг вазни, сорти, намлиги, нечоғлик ифлослиги аниқлаб чиқилди ва электрон ҳисоб машинаси Тельман номли колхоздан 5 тонна олий проба «оқ олтин» қабул қилинганлиги тўғрисида шу заҳоти ҳужжат тайёрлаб берди.

Тошкентдаги «Сигнал» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг коллективи яратган ва бу ерда ўрнатилган пахта сифатини аниқловчи автомат система «АСПХ-1» шундай ишламоқда. Ғоят мураккаб электрон приборлар билан таъминланган ва ЭҲМ билан бир комплекс бўлиб ишлайдиган янги система пахтанинг сифат кўрсаткичлари холис аниқланишини гарантиялайди ва шу билан бирга бир соатда юз тоннагача пахта қабул қила олади.

Тошкент областининг Туйтепа ва Оқтепа пахта заводларида шундай системалар ишлаб турибди. АСПХни кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия этган давлат комиссияси унинг ғоятда самарали ишлашини қайд этди. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига кўра, фақат биргина тайёрлаш пунктида ўрнатилган шундай система ҳар йили 57 минг сўм пулни тежашга имкон беради. «Сигнал» бирлашмаси беш йиллик охиригача Ўзбекистон ва мамлакатдаги бошқа пахтакор республикаларининг юздан кўп пахта заводларини шундай системалар билан жиҳозлайди.

(ЎзТАГ).

ИЛҒОР ТЕХНОЛОГИЯ— ПАХТАЧИЛИККА

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ VII ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

«Ташкентхлопок» — Тошкент илмий марказининг етакчи программаларидан биридир. Унинг иш мазмуни ғўзани парвариш қилиш ва пахтани қайта ишлашнинг индустриал технологиясини йўлга қўйишда ўз ифодасини топади. Бу программа келгусида нималарни кўзда тутади? Унинг дастлабки самаралари қандай? Илмий марказ «Ташкентхлопок» секторининг мудири Г. ЕМБУЛАЕВ махсус мухбиримиз билан суҳбатда қуйидагиларни гапириб берди.

Мамлакатимиз учун бебаҳо хом ашё — пахтага эътибор тобора ортиб бормоқда. Ҳозир бутун республикамиз, хусусан Тошкент областида ҳам пахтачиликни илм-фан ютуқлари асосида жадал ривожлантириб, мўл ва сифатли ҳосил етиштириш асосий вазифа қилиб қўйилган. Илмий марказнинг «Ташкентхлопок» программаси ана шу муҳим ва масъул вазифани адо этишда фан билан ишлаб чиқариш орасида асосий кўприк ҳисобланади. Пахта соҳасида олиб борилаётган тадқиқотлар жуда кўп. Кейинги йиллар ичида эртапишар, касалликка чидамли, толаси пишиқ навлар яратилди. Ҳосилни йиғиб-териб олишдаги қатор жараёнлар механизациялашди. Янги-янги терим машиналари пайдо бўлди. Лекин ҳамма жойда ҳам пахтачилик соҳасида эришилган ютуқлар тез оммалаштириляпти деб бўлмайди. Баъзан хўжаликлар кашфиётлардан ўз вақтида хабар топмайдилар, гоҳида эса раҳбарлар бир хил усулга маҳкам ёпишиб олиб, юксак самара берадиган янгиликларга эътиборсизлик билан қарайдилар. Бизнинг программамиз ана шундай келишмовчиликларни бартараф этади. Чунки программада халқ хўжалиги учун ўта муҳим бўлган энг йирик тадқиқотлар йўналиши аниқ белгилаб олинган. Илмий изланишлар самарасини ишлаб чиқаришга изчил жорий этишга эришиш биринчи галдаги вазифамиздир.

Албатта, ҳар қандай кашфиётни амалда қўллашдан олдин атрофлича ўрганиб, энг маъқул усулини жорий этишга тавсия қиламиз. Ана шу энг маъқул усулни тез аниқлаб берадиган приборлар кашф этилади. Фикримни аниқроқ тушунтириш учун битта мисол келтирмоқчиман. СоюзНИХИ олимлари чигит экиш пайтида тупроқ зичлиги бўйича технологик талаблар қоидасини ишлаб чиқдилар. Тадқиқотчилар чигит ерга тушгач, унинг устидаги қуруқ тупроқнинг салмоғи 1,1 г/куб сантиметр, остида эса 1,4 г/куб сантиметр бўлгандагина уруғ тез ва нормал униб чиқади, деган хулосага келдилар. Мутахассисларда эса ана шу мезонни аниқлай оладиган приборлар йўқ. Программа келгусида барча технологик талабларга хос бўлган шундай приборларни яратиб беради.

«Ташкентхлопок» программаси турли шароитларда тадқиқотларнинг иқтисодий самарасини ўрганади, у ёки бу тадқиқотнинг тақдирини белгилаб беради. Илмий изланишларнинг самарасини ишлаб чиқаришга жорий этиш учун улар синалган шароитларнинг қиёсий хулосасини чиқарамиз. Энг юқори самара берган тадқиқот ҳаётга йўлланма олади. Қиёсий характеристика жуда зарур белги эканлигини қуйидаги мисолдан ҳам кўриш мумкин. Кўпинча эрта экилган уруғ сийрак ниҳоллар бериши тажрибадан маълум. Бу йил кеч экилган уруғ ҳам сийрак униб чиқди. Ер нам эди. Демак, сийраклик билан намлик орасида қандайдир боғлиқлик бор. Бу келгусида чуқур ўрганиладиган муаммо деб ўйлайман.

Қўшимча сарфлар, капитал маблағлар, фонд материаллари эҳтиёжи, ишлаб чиқаришнинг бошқа тармоқларидан қўшиладиган улуш, ишчи кучининг сони ва шунга ўхшаш қатор кўрсаткичларни батафсил иқтисодий анализ қилиш ҳам программанинг мағзини ташкил этади.

Синовлар ўтказиш, уларнинг натижаларини текшириш ва ишлаб чиқилган янгиликларни амалда қўллаш мақсадида биз юқоридаги кўрсаткичлар бўйича Тошкент илмий марказига маълумотлар тайёрлаб берамиз.

Программамиз «Ғўза селекцияси ва уруғчилиги», «Ғўзага ишлов беришнинг индустриал технологияси», «Пахтани йиғиб-териб олиш», «Ҳосилни қабул қилиш ва уни қайта ишлаш», «Тўқимачилик» каби йўналишлардан иборат.

Илмий марказда бизнинг программамиз асосида «Қишлоқ хўжалик фанини такомиллаштириш ва координациялаш юзасидан иқтисодий асосланган тавсиялар ишлаб чиқиш, тугалланган тадқиқотларни ишлаб чиқаришга жорий этиш» мавзуида илмий изланишлар олиб борилмоқда.

Тошкент илмий марказида «Ташкентхлопок» программасининг ташкил этилиши пахтачилик истиқболи билан боғлиқ бўлган жуда йирик муаммоларни ҳал этишда катта ёрдам беради, деган умиддамиз.

● ХАЛҚ хўжалигини ривожлантиришда лазер нурларидан тобора кенг фойдаланилмоқда. Бу соҳада Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Электроника институтидаги лазер нурининг моддаларга ўзаро таъсири лабораториясининг ходимлари олиб бораётган тадқиқотлар айниқса диққатга сазовордир.

Суратда: илмий ходим С. Худойберганов аппаратурани синовга тайёрламоқда.

В. Сироткин фотолари.

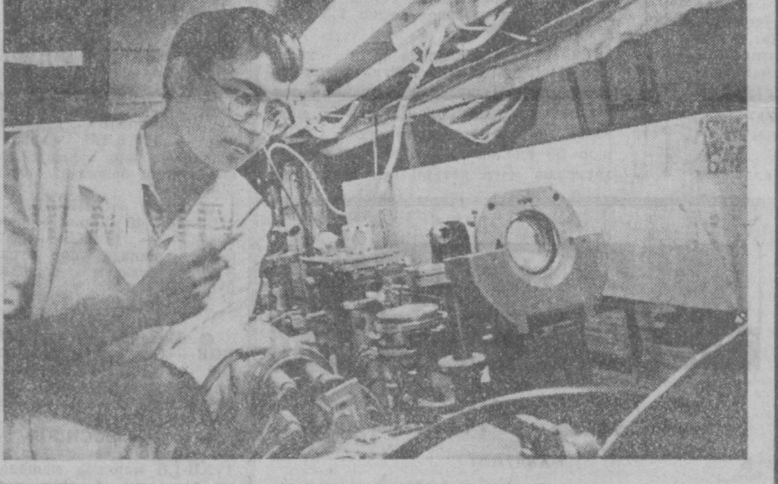

ДАЛА ШИЙПОНИ — ОММАВИЙ-СИЁСИЙ ИШЛАР МАРКАЗИ

ҲАММА ШАРОИТ БОР

МЕВАЛИ дарахтлар ўртасидаги дала шийпони саранжом-сариштa. Атрофда анвойи гуллар очилган, райҳонлар ҳиди ҳамма ёқни тутган. Шийпон ёнидаги пайкалларда сабзавотлар ғарқ пишган.

Тушлик пайтида бу ерга Бўка районидаги «Партия XIX съезди» колхозининг Абдужаббор Абдусатторов бошлиқ бригадаси аъзолари тўпланишади. Уларни ошпаз Зулайҳо Аҳмедова ёзган дастурхон кутади. Пахтакор ва механизаторлар тушлик қилиб бўлгач, газета-журналларнинг янги сонларини ўқишлари, радиодан концерт тинглашлари, шахмат-шашка ўйнашлари мумкин. Шийпонда тез-тез сиёсий ахборотчилар, агитатор ва «Билим» жамияти аъзолари суҳбатлар ўтказиб, лекциялар ўқийдилар.

— СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллик юбилейи йилида 77 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» хирмони уйишга аҳд қилганмиз, — дейди бригада бошлиғи А. Абдусатторов. — Кунда қабул пунктларига планнинг 5—6 процентига етказиб пахта жўнатмоқдамиз

Яхши дам — меҳнатга ҳамдам дейдилар. Бригадамиз аъзоларининг унумли меҳнатдан сўнг мириқиб ҳордиқ чиқаришларига ҳамма қулай шароитлар яратилаётганлиги учун ҳам терим суръати юқори бўлмоқда.

Бригада бошлиғи жуда тўғри гапирди. Дала шийпонида фақат колхозчиларнинг ҳордиқ чиқаришлари учун зарур шароитлар яратилибгина қолмасдан, ҳозирги кунларда бу ер бригададаги оммавий-сиёсий ишлар марказига ҳам айланган. Шийпон олдида меҳнат шон-шуҳрати байроғи ҳилпираб турибди. У пахта теримида намуна кўрсатаётган Т. Қўшоқова, Р. Очилова, О. Нортожиевалар шарафига кўтарилган. Улар нормани уч ҳисса қилиб адо этишяпти.

Дала шийпонида мунтазам чиқарилаётган жанговар варақаларда мусобақа пешқадамларининг илғор иш тажрибалари оммалаштирилади, айрим қолоқлар танқид қилинади. Бригада аъзолари орасидаги социалистик мусобақа натижалари кўрсаткичлар тахтасида қайд қилиб борилади. Ҳар бир механик-ҳайдовчи ва теримчи бригада хирмонига қандай ҳисса қўшаётганидан ҳамиша хабардордир.

Туш пайтларида дала шийпонида тез-тез автолавка, район маиший хизмат кўрсатиш комбинатининг кўчма устахонасини учратиш мумкин.

С. ХОЛБЕКОВ,
Х. АСРАҚУЛОВ.

САРАТОВЛИКЛАР ТАШАББУСИ ИЗИДАН

РЕЙДЛАР САМАРАСИ

Янгийўл районида саратовликлар ташаббусига жавобан 48 та депутатлик группаси ва 44 та депутатлик постлари ташкил этилди. Улар ҳозиргача район хўжаликларида уч марта рейд ўтказиб, йиғим-терим сифатини назорат қилдилар.

Район ижроия комитети халқ контроли комитети ва комсомол комитети билан ҳамкорликда бундай рейдларни мунтазам ўтказиб туришни планлаштирган. Унинг натижалари «Халқ контроли экрани» ва «Комсомол прожектори» саҳифаларида ёритиб борилмоқда.

ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАР ҲАРАКАТДА

Коммунистик район Советининг қишлоқ хўжалиги ҳамда транспорт ва алоқа бўйича доимий комиссиялари бошқа жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда етиштирилган ҳосилни ташиш, қайта ишлаш ва сақлашнинг аҳволини ўрганиб чиқдилар. Аниқланган камчилик ва нуқсонлар қисқа муддатларда бартараф этилди.

Район территориясида доимий комиссиялр билан ҳамкорликда 40 та депутатлик группаси аъзолари ҳам ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиш учун қизғин кураш олиб боряптилар.

ТЕЖАМКОРЛИК ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Ўрта Чирчиқ районида ташкил топган 26 та депутатлик группаси ва 31 та пост аъзоларининг асосий диққат-эътибори колхоз, саноат, транспорт ва қурилиш ташкилотларида тежамкорлик билан иш юритишга қаратилган. Улар бевосита қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нобудгарчилигидан ташқари саноат ва қурилиш материалларининг исроф бўлишига қарши ҳам бир мунча тадбирлар белгилаб амалга оширдилар.

Рейд ва текширишлар 3,2 минг сўмлик маҳсулот нобудгарчилигининг олдини олди.

А. БОБОБЕКОВ.

БАРЧА МАНФААТДОР

ЯГОНА наряд асосида, яъни бригада пудрати усулида иш юритиш Тошкент тўқимачилик комбинатида ҳам юқори самара бераётганлиги амалда тасдиқланяпти. Айни кунларда корхонада 70 бригада мана шу илғор усул асосида иш юритяпти.

Комбинатда илғор усул биринчи бўлиб 1-тўқув фабрикасининг 1-цехида мастер ёрдамчиси В. Волков бошлиқ комплектда синаб кўрилган эди. Синов муваффақиятли ўтгач, ягона наряд асосида ишлаш кенг қулоч ёйди. Айни пайтда Қ. Ҳасанов, В. Бегларян, С. Пўлатов, М. Абдуфаттоҳов, А. Шестеровлар бошчилик қилаётган бригадаларнинг коллективлари энг юқори кўрсаткичларга эришиб, саноатда бригада пудрати афзалликларини намойиш қилишмоқда.

О. ҲАБИБОВ.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ—УМУМХАЛҚ ИШИ

КОНТЕЙНЕР УСУЛИ— СИФАТГА КАФОЛАТ

ТОШКЕНТДАГИ 2512-автоколонна бошқармасига киришингиз билан Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Советининг Фахрий ёрлиғига кўзингиз тушади. Коллектив қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ташишда актив иштирок этганлиги, зиммадаги план ва мажбуриятларни мунтазам ошириб бажаргани эвазига бу юксак мукофотга сазовор бўлди.

Жамоатчи мухбиримиз автоколонна бошлиғидан коллективнинг шу кунларда Озиқ-овқат программаси вазифаларини амалга ошириш ишига қўшаётган ҳиссаси, бу йўлдаги муаммолар ҳақида гапириб беришни ва уларни бартараф қилиш бўйича таклифлари билан ўртоқлашишни илтимос қилди.

— БУ программа фақатгина қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари олдига улкан вазифалар қўйибгина қолмай, балки ҳар бир соҳа кишилари бу ишга ўз ҳиссаларини қўшишларини тақозо этади. Айниқса, дала ва боғларда етиштирилаётган неъматларни тайёрловчи ва реализация қилувчилар олдига аниқ вазифалар қўйилди.

Озиқ-овқат программасини амалга оширишда автомобиль транспорти ходимлари ҳам ўзларининг салмоқли ҳиссаларини қўшишлари белгиланган. Колхоз ва совхозларда етиштирилган маҳсулотларнинг асосий қисмини транспортчилар савдо базалари, комбинатлар ва магазинларга етказиб берадилар. Бу ишлар кўлами эса мунтазам ошиб бормоқда. КПСС XXVI съездида ўн йил ичида мева тайёрлашни 1,8 баравар, узум етиштиришни эса 3 баравар ошириш белгиланди.

Ишларни янада жонлантириш мақсадида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ортиладиган ва ташиладиган хўжаликларга 50 та автомобиль экипажи жўнатилди. Улар Бўстонлиқ, Орджоникидзе ва Тошкент районлари хўжаликларида бевосита сабзавот ва меваларни тайёрлаш ва ташиш ишларида етакчи бўляптилар. Ишни ана шу тарзда ташкил этиш дала маҳсулотларини қисқа фурсатда меҳнаткашлар дастурхонига етказиш имконини бермоқда.

МАҲСУЛОТНИ «СУДРА-СУДРА» КАМАЙСА...

БУ муваффақиятлар СССР Озиқ-овқат программасини амалга ошириш ишига қўшадиган ҳисса ёки имкониятларимизнинг чеки эмас. Меҳнатдаги ютуқларни ҳам, ишлаб чиқариш кўрсаткичларини ҳам янада яхшилаш мумкин. Лекин, кўзлаган мақсадга эришишга айрим нарсалар ҳалақит бераётганлигини айтмоқчиман.

Айниқса, дала — бункер —тайёрлов пункти конвейерини ташкил этишда қатор камчиликлар мавжуд. Одатда йиғиштириб олинган маҳсулотлар бортли автомобилларга қўл кучи ёрдамида ортиб-туширилади. Бунинг учун бир неча қўшимча ишчи кучи керак. Гап бунда ҳам эмас. Шу жараённинг ўзида сабзавот ва мевалар истеъмолчига етиб боргунга қадар 5—7 марта бир жойдан иккинчи жойга олинади. Даставвал кўзимизни ўйнатган маҳсулотлар ана шу «судрашлардан» кейин нимага айланишини тасаввур қилиш қийин эмас...

Тажрибалар шуни кўрсатдики, бу муаммони фақатгина сабзавот, картошка ва меваларни ташиш учун тайёрланган махсус контейнерлардан фойдаланиш орқали ҳал қилиш мумкин экан. Бу борада автокорхонамизда бирмунча тажриба тўпланган.

Бир неча йилдан бери металлдан тайёрланган кичик ғилдиракчали контейнерлардан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ташишда кенг фойдаланяпмиз. У жуда пишиқ, чидамли бўлиб, маҳсулотларни уринтирмай манзилларга элтиш имконини беряпти. 250 килограмм атрофидаги сабзавот ва меваларни ўз ичига олган бу контейнерларни кенг қўллаш туфайли савдо залларида ҳам картошка, мева ва сабзавотларни 3—4 баравар кўпроқ жойлаштириш мумкин.

Айни пайтда автоколоннада кўтарма кранлар ўрнатилган махсус контейнер ташувчи 25 та ана шундай машиналаримиз ишлаб турибди.

Кўп йиллик тажриба шуни кўрсатдики, бундай махсус автомобиллар оддийларига нисбатан кўпгина афзалликларга эга экан. Масалан, ортиш-тушириш ишлари 3—4 марта тезлашади, меҳнат унумдорлиги сезиларли даражада ошади. Бундан ташқари, контейнерлардан оддий идиш тариқасида узоқ фойдаланиш мумкин. Ана шунинг ўзигина яшиклар тайёрлаш учун сарфланадиган ишчи кучи, вақт, шунингдек, кўплаб хом ашёни иқтисод қилиш имконини яратди. Ҳозирги пайтда республикамизда турли ҳажмдаги яшиклар тайёрлаш учун ҳар йили 200 минг кубометрга яқин ёғоч сарфланишини ҳисобга олсак, бу янгиликни кенг қулоч ёздириш қанчалик самарали эканлигини аниқроқ тасаввур қиламиз.

1979 йилда контейнерлар ёрдамида 2,2 минг тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ташилди. 1980 йилга келиб эса 5,2 минг тонна, 1981 йилда 11,1 минг тоннага етди. Шу йилнинг охиригача истеъмолчиларга янги усул асосида 12 минг тонна маҳсулотлар етказиб беришга қарор қилганмиз. Кўриниб турибдики, бу борадаги кўрсаткичларнинг ўсиши жуда салмоқли. Лекин, ҳар томонлама фойдали бўлган контейнер усулида юк ташиш имкониятларидан автоколоннамизда тўла фойдаланиляпти, деб бўлмайди. Хусусан, ҳозирги мавжуд кучлар билан 5 марта кўпроқ, яъни 50—60 минг тонна қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ташиш мумкин.

Шундай экан, бунга нима халақит беряпти?

АЛОҚА—ШАРТНОМА АСОСИДА ҚОНУНЛАШСИН

ОБЛАСТИМИЗНИНГ кўпгина пунктлари ҳатто энг оддий талабларга жавоб бермайди. Улар зарур қурилмалар билан таъминланган эмас. Бу ерларда одатда тарозилар ва контейнер майдончалари умуман йўқ.

Мева-сабзавот комбинатларида қадоқлаш линиялари узоқ вақт тўхтаб ётади ёки бир маромда ишламайди. Пойтахт меҳнаткашлари учун савдо ярмаркалари уюштирилган кезларда қадоқланган маҳсулотлар кескин кўпаяди. Лекин, бу тадбирлар поёнига етиши билан қадоқлаш линиялари тақа-тақ тўхтайди. Шунинг учун, шаҳар бўйича сотилаётган меваларнинг атиги 6—8 процентигина қадоқланганлигидан таажубланмаса ҳам бўлади. Бундан ташқари, анча самарали бўлган контейнер усулида маҳсулотларни етказиб беришга қатор савдо тармоқлари ҳайриҳоҳлик билдирмайдилар. Чунки, улар сабзавот ва меваларни ана шундай идишларда қабул қилиб олишга мослашган эмас.

Автомбилчиларга боғлиқ бўлмаган тақдирда маҳсулот сифатининг бузилаётганлиги ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман.

Аввало тайёрловчилар, транспортчилар ва савдо ташкилотлари ўртасидаги алоқани мустаҳкамлаш керак. Алоқани шартномалар асосида қонунлаштириб, уларнинг муайян пунктлари бузилган тақдирда айрим шахсларга нисбатан маъмурий ва бошқа чоралар қўллашни расмийлаштириш зарур. Масалан, бизнинг савдо ташкилотларига қатор эътирозларимиз бор. Одатда улар автоколонна хизматига вақтбай ҳақ тўлайдилар. Шунинг учун ҳам автомобиллардан самарали фойдаланиш улар учун ҳеч қандай масъулият туғдирмайди.

Савдо ташкилотлари машиналардан рационал фойдаланиш тадбирларини ишлаб чиқишса, ҳозиргидек ҳар бир дўконга биттадан эмас, балки уч-тўрт дўконга бир машина хизмат кўрсатадиган (бу мумкин!) графикни ишлаб чиқишса, машиналар қувватидан тўлароқ фойдаланиш имконияти туғилар эди.

Биз бу камчиликларни бартараф этиш ҳақида ўйлашимиз керак. Бундан ташқари, ютуқларимизни янада мустаҳкамлайдиган резервларни ишга солиш лозим. Ҳозир бир йўла 2 та 3 тонналик контейнерларни ташийдиган махсус ЗИЛ-130 автомобили синовдан ўтказиляпти. Бундай юк машиналари маҳсулотларни даладан тўғри савдо ташкилотларига етказиб бера бошлайди. Шу билан бирга автоколонна моддий-техника базаси мустаҳкамланяпти. 300 автомобилга мўлжалланган филиалимиз қурилиши бошлаб юборилди.

Муваффақиятлар бор, бироқ қилинажак ишларимиз ҳам талайгина. Коллективимиз ишчи-хизматчилари СССР 60 йиллиги байрамини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш ҳамда Озиқ-овқат программасини бажариш ишига салмоқли ҳисса қўшиш ниятида йил охиригача ярим миллион тоннага яқин сабзавот ва меваларни ташиб беришга аҳд қилганлар. Барча имкониятлар мана шу юксак марраларни ҳам муддатидан илгари адо этишга сафарбар қилинмоқда.

Ж. ХОЖИБЕКОВ,
Тошкент шаҳар марказлашган юк ташиш ишлаб чиқариш бирлашмаси 2512-автоколоннасининг бошлиғи.

ЧОРВАДОР

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» РЕДАКЦИЯСИ ҲУЗУРИДАГИ ЖАМОАТЧИ ЧОРВАЧИЛИК СОВЕТИНИНГ МАХСУС ГАЗЕТАСИ № (9)

ҚЎЙ СЕМИЗИ ҚЎЙЧИДАН

ҚЎЙЧИЛИККА ихтисослашган совхозимиз эндигина ташкил этилган 1964 йилда олдимизда зудлик билан ҳал этилиши лозим бўлган уч муҳим вазифа турарди. Биринчиси — совхоз марказини барпо этиб, уни тез кунда обод қилиш, бунинг учун Сирдарёдан сув келтириш, чўпонлар учун уй-жойлар қуришни кенг кўламда бошлаб юбориш, шунингдек, қўйлар сонига қараб иссиқ қўралар бунёд этишга киришиш лозим эди. Республика партия ва ҳукуматининг, область партия ташкилотининг беқиёс амалий ёрдами билан бу мураккаб муаммо ғоят қисқа муддатда муваффақиятли ҳал этилди.

Эндиликда совхозимиз маркази таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Ҳашаматли клуб, шифохона, ҳаммом, ўн йиллик мактаб, саккиз йиллик мактаб-интернат совхозимиз ишчиларига хизмат қилаётир. Қисқа вақт ичида чўпонлар учун 90 та турар-жой биноси қуриб берилди. Бундан ташқари кенг яйловларда яшаш учун яна 70 та уй барпо этилди. Қўйлар қишлайдиган қўралар ҳам чўлнинг изғиринли қишига мослаб қурилди.

Дастлабки йилларда совхозимиздаги мавжуд қўйлар зоти турли хил бўлиб, маҳсулот ҳам шунга яраша жуда кам олинарди. Олдимизда турган иккинчи вазифа қўйлар зотини яхшилашдан, асосан ҳам мўл жун, ҳам сифатли гўшт берадиган қўйларга эга бўлишдан иборат эди. Ўзбек олимларининг беқиёс ёрдами ҳамда чўпонларимизнинг фидокорона меҳнатлари билан бу вазифани ҳам муваффақиятли уддаладик.

СЎЗ — ХЎЖАЛИК РАҲБАРИГА

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти олимлари шароитимизни ҳисобга олиб, совхозимизда фақат чўл жазирамасига бардош бера оладиган сараижа зотли қўйларни кўпайтириш керак деган хулосага келдилар ва бу соҳада биз билан ҳамкорликда иш олиб бордилар. Кўп йиллик изланишлар, фидокорона меҳнат ўз самарасини берди. Ҳозирги кунда мавжуд 70 минг бош қўйнинг 90 проценти зоти яхшиланган, сержун ва сергўшт қўйлардан иборатдир.

Учинчи муҳим вазифа бутун чоралар билан озуқа базасини мустаҳкамлашдан иборат эди. Аммо, чўл шароитида бу вазифани муваффақиятли уддалаш осон эмаслигини ҳаммамиз яхши тушунардик. Шундай бўлсада, Ботаника институти олимлари ёрдамида чўл қўйнида мўл озуқа етиштириш имкониятларини излаб топдик.

Ҳозирги кунда чўл бағрида 4 минг гектарлик изензор барпо этганмиз. Шундан 500 гектарида ҳар йили изен уруғи етиштирилади. Бундан ташқари 2 минг гектар майдонга янтоқ, терискен, жузген, қуёнсуяк, полин ўт уруғларини сепиб, мўл хашак йиғиб олмоқдамиз.

Эрта қўзилатиш усулига ўтилгандан сўнг совлиқлардан қўзи олиш яхшиланди ва қўйлар сони тез кўпайиб борди. Бу усулнинг афзаллиги шундаки, февраль ва март ойларида туғилган қўзилар кўкламда чўлдаги витаминга бой кўк ўтлар билан озиқланиб, ёзнинг жазирамаси бошлангунча ўзларини тутиб оладилар. Август ойида уларнинг тирик вазни 40 килограммгача етади. Дуркун ривожланган ёш қўзилар қишнинг совуғига ҳам чидамли бўлади.

Шу йўл билан бу йил эрта кўкламда ҳар 100 бош совлиқдан 125 тадан соғлом қўзи олишга эришдик. Гўштга топширилган қўйларнинг ўртача тирик вазни пландаги 40 килограмм ўрнига 60 килограммданга тўғри келди. Натижада давлатга 540 тонна ўрнига 700 тонна семиз қўй гўшти етказиб берилди.

Бизда жун қирқиш мавсуми ҳам намунали ташкил этилиб, уюшқоқлик билан ўтказилади. Механизация ёрдамида кунига 7—8 минг бош қўйнинг жуни олиниб, бу мавсум 8 иш кунидан кечикмай тугатилади. Бу йил давлатга 108 тонна гиламбоп қимматбаҳо жун етказиб бериб, планни 125 процент қилиб бажардик.

Эрта қўзилатиш мавсумини муваффақиятли ўтказиш учун қўйларни қочиришни қизғин бошлаб юбордик. Қишлов учун эса 10 минг тоннадан кўпроқ сифатли озуқа жамғариб қўйилган.

Ҳозирги кунда совхозимизда 380 бош қорамол, 80 та йилқи парвариш қилинмоқда. Кейинги йилларда қорамол ва йилқилар сони янада ошади ва маҳсулот етиштириш кўпаяди.

А. БАКИРОВ,
Калинин районидаги Охунбобоев номли совхоз директори.

● СОВХОЗ чўпонлари орасида Ашурали Тулбасиевнинг ўз ўрни бор. У совлиқларни қишловдан соғлом ва семиз олиб чиқиш, уларнинг кўпроқ эгиз қўзи беришига эришиш ҳамда ёш қўзиларни юз фоиз сақлаб қолишда катта тажриба орттирган. Бу йил хўжалик бўйича ҳар юз бош совлиқдан 125 тадан қўзи олиниб, социалистик мажбуриятнинг ортиғи билан бажарилишида бу моҳир чўпоннинг ҳам катта ҳиссаси бор. У ўз отаридаги совлиқлардан 145 тадан дуркун қўзи олди.

А. Тулбасиевнинг кўп йиллик тажрибага эга эканлиги, катта ташкилотчилик қобилияти борлиги ҳисобга олиниб, бу йил бўлим бошқарувчиси лавозимига тайинланди. Ҳозир бу бўлимда 13 мингга яқин қўй бор. Қишловга ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрилган. Совлиқларни урчитиш қизғин бошлаб юборилди. Суратларда: (юқорида) бўлим бошқарувчиси А. Тулбасиев; совхоз яйловларида.

А. Абалян фотолари.

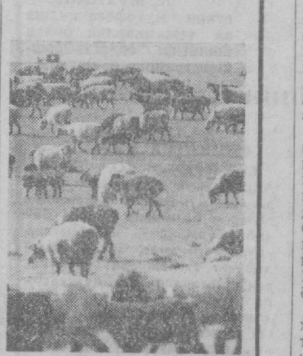

2-бет.

МУТАХАССИСЛАР МИНБАРИ

ЭГИЗ ҚЎЗИНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленумида қабул қилинган Озиқ-овқат программасини муваффақиятли ҳал этишда чорвачиликни жадал суръатлар билан ривожлантириш, қорамол ва қўйларнинг зотини яхшилаб, маҳсулдорлигини ошириш муҳим аҳамиятга эгадир.

Қўйларни сунъий қочиришга юз фоиз ўтиш, улар зотини қисқа муддат ичида яхшилашнинг энг самарали усули ҳисобланади. Бунинг учун ҳар бир хўжаликда 1,5—2 минг бош совлиққа мўлжалланган типовой сунъий қочириш пунктлари барпо этиш зарур. Пунктлар етарли асбоб-ускуналар билан таъминланиши керак.

Сунъий қочириладиган совлиқларнинг ҳаммаси камида ўртача семизликда бўлмаса, кутилган натижага эришиб бўлмайди. Шунинг учун яхши семирмаган совлиқлар алоҳида группага ажратилиб, улар бир кеча-кундузда ўртача 250 — 300 граммдан омухта ем бериб боқилади.

Наслдор қўчқорлар сунъий қочириш мавсуми бошланишидан 30—40 кун аввал кучайтирилган рацион билан боқишга ўтказилади. Тирик вазни 100 килограмм бўлган қўчқорлар рационида 2,5—3 озуқа бирлиги, 65—70 миллиграмм каротин, бир озуқа бирлиги ҳисобида 160 — 130 грамм оқсил, 14—15 грамм фосфор бўлиши керак. Бундан ташқари қўчқорлар тунда яйловга ҳайдаб боқилиши зарур. Бунинг учун аввалдан серўт яйлов ажратиб қўйилади. Қўчқорлар сабзавот, силос ва дон учун экилган маккажўхори йиғиштирилиб олинган майдонларда боқилса, самараси янада яхши бўлади.

Сунъий қочириш пунктларида иложи борича кўпроқ зотли қўчқорлар бўлишини таъминлаш керак. Уларни оқсилга бой сервитамин ва таркибида микроэлементлар кўп бўлган озуқалар билан боқиб, ҳар ўн кунда алмаштириб туриш тавсия этилади. Сунъий қочириш учун насли яхши ўрганилган ва юқори баҳоланган элита ҳамда биринчи класс қўчқорлардан фойдаланилса, совлиқлар қисир қолмайди, эгиз қўзи кўпаяди.

Кўпчилик фермаларда ишлайдиган кадрларни, айниқса, техник-урчитувчиларни тайёрлаш ва улар малакасини ошириш ҳам доимо эътиборда бўлиши лозим бўлган муҳим вазифалардан биридир. Ўқув курслари ва семинарлар ташкил этиш учун махсус хоналар ажратиш, кўргазмали қуроллар билан жиҳозланиши лозим. Ана шунда, сунъий қочириш пункти бой иш тажрибасига эга бўлган осеменаторлар билан таъминланади ва бу усулнинг самараси юқори бўлади.

М. ҲАЙДАРОВ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти қўйчилик бўлимининг мудири, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

РЕДАКТОР КОЛОНКАСИ

СЕРДАРОМАД, СЕРМАҲСУЛ

ҚЎЙЧИЛИК — чорвачилигимизнинг муҳим ва ғоятда сермаҳсул, сердаромад тармоқларидан ҳисобланади. Партия ва ҳукуматимиз кейинги йилларда бу соҳани кескин ривожлантиришга қаратилган қатор тадбирларни амалга оширди. Қўйчиликка ихтисослаштирилган янги совхозлар ташкил этилди. Уларнинг ишлаб чиқариш базаси мустаҳкамланди. Яйлов имкониятларидан тўла ва самарали фойдаланиш учун катта ва кенг имкониятлар очилди.

Областимизда ҳам бу соҳада улкан ишлар амалга оширилди. Мавжуд фермалар кенгайтирилди. Чўпонларимиз олимлар билан ҳамкорликда қўйларнинг янги сермаҳсул зотларини яратди. Бу соҳада Калинин районидаги Охунбобоев номли, Чиноз районидаги Жамбул номли, Коммунистик районидаги «Политотдел», «Правда» колхозларида ва Оҳангарон районидаги илғор хўжаликларда олиб борилаётган ишлар, айниқса, диққатга сазовордир. Ана шу сингари хўжаликларда қўйлар бош сони йил сайин кўпаймоқда, қўзи олиш, давлатга жун топшириш планлари ва мажбуриятлари ошириб бажарилмоқда. Кейинги йилларда қатор хўжаликларда эрта қўзилатиш усули кенг жорий этилаётганлиги учун қўйчилик янада рентабелли ва сердаромад соҳага айланиб бораётир.

Ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилини муваффақиятли якунлаган қўйчиволаримиз қишловга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Зотан, 1983 йил учун белгиланган план ва социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши кўп жиҳатдан қишловнинг намунали ўтказилишига боғлиқдир. Илғор хўжаликлар қўй-қўзиларни қишдан беталофат олиб чиқиш учун барча тайёргарликни кўриб қўйдилар.

Уларнинг тажрибасини кенг оммалаштириш лозим. Ҳозир қўйчиликдаги масъулиятли мавсум — урчитиш мавсумини муваффақиятли якунлаш ғоят муҳим вазифадир. Айниқса, сунъий урчитишга катта эътибор бериш лозим. Бу техник-урчитувчилар зиммасига алоҳида масъулият юклайди.

Қўралар иссиқ, озуқа етарли бўлсин

ҚЎЙХОНАЛАРДА қишловни муваффақиятли ўтказиш учун ҳар бир чўпон, зоотехник ва ветеринария врачи уюшқоқлик билан, ўзаро ҳамкорликда сидқидилдан меҳнат қилиши керак бўлади. Қўй-қўзиларни қишдан беталофат, семиз ва соғлом олиб чиқиш озуқанинг етарли бўлиши, тежаб-тергаб сарфланишига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Қишлов учун жамғарилган озуқа аниқ ҳисобда бўлиб, ҳар бир ой, декада ва кунларга тўғри тақсимланиши лозим. Чунки, озуқа запаси етарли бўлса-ю лекин эътиборсизлик билан палапартиш сарфланаверса, барвақт тугаб қолиши мумкинлиги тажрибадан маълум. Шунинг учун қуруқ хашаклар фақат майдаланиб, буғланиб сўнгра қўйларга берилиши, имконият бор фермаларда озуқа аралашмаси тайёрланиши керак.

Похол, қамиш ва янтоқ сингари дағал хашаклар майдаланганидан сўнг химиявий воситалар билан қайта ишланса, хушхўрлиги ва тўйимлилиги ортади. Озуқа аралашмасига витаминли ўт уни, майдаланган беда пичани, корбомид, озуқабоп фосфат ва бошқа элементларни қўшиш, айниқса фойдалидир. Дағал хашакларни «КДУ-2», «Волгарь-5», «ДКУ-1» ва «Волжанка» каби механизмлар ёрдамида майдалаш мумкин.

Оҳангарон районидаги «Ангрен» совхози чорвадорларининг бу соҳадаги иш тажрибалари намуналидир. Бу ерда бир неча йилдан бери донадор озуқа тайёрлайдиган цех ишлаб турибди. Цехда дағал хашакни майдалайдиган «ИГК-30» ва «ДКУ-1» механизмлари ҳамда «ОГМ-0,8» агрегатлари ўрнатилган. Донадор озуқа тайёрлаш учун майдаланган беда пичани, похол, сомон, дон чиқиндилари ишлатилади. Бир килограмм донадор озуқада 0,5—0,6 озуқа бирлиги бўлади.

Қўйлар қўраларда боқилаётган пайтда, уларни ҳар куни бир вақтда уч маҳал озиқлантириш керак бўлади. Шу мақсадда бутун мавсум учун ҳар бош қўй ҳисобига 120—200 килограммдан дағал озуқа ва 40—50 килограммдан омухта ем ажратиб, қўйхоналарга келтириб қўйилиши лозим.

Бўғоз қўйлар ва янги туғилган қўзилар қишлайдиган хоналарни аввалдан тайёрлаб қўйиш ҳам муҳимдир. Хоналар қуруқ ва иссиқ бўлиши керак. Акс ҳолда жониворлар қаҳратон совуққа бардош беролмай, нобуд бўлади.

Чўпонлар, сақмончилар ва бошқа ёрдамчи чорвадорларга қиш даврида унумли ишлашлари, яхши дам олишлари учун барча шарт шароитларни яратиб бериш хўжалик раҳбарларининг биринчи галдаги вазифасидир. Чўпон-чўликлар яшайдиган хоналар барвақт ремонт қилиб берилиши, қишлик рўзғор учун зарур бўладиган озиқ-овқат маҳсулотлари, иссиқ кийим-кечак билан тўла таъминланиб турилиши лозим.

В. УРИЦКИЙ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

3-бет.

БУНГА АМАЛ ҚИЛИНГ

● Қиш оби-ҳавоси беқарор, озуқа запаси эса ўлчовли бўлади. Шунинг учун қўраларда қишлайдиган отарлар фақат эгиз ва дуркун қўзи берадиган, камида ўрта семизликдаги соғлом совлиқлардан иборат бўлиши керак. 7—8 ёшли қари қўйлар, шунингдек, касал ва наслдан қолган совлиқлар ажратиб олиниши керак. Бундай қўйлар ҳисобдан чиқариб ташланмаса, озуқанинг ортиқча сарфланишига ва кўрсаткичларининг пасайишига сабабчи бўлади.

● Сунъий қочириладиган совлиқлардан тузилган отар кузда қочиришдан 1,5—2 ой аввал, алоҳида ажратилган серўт яйловларда боқилиши лозим. Ана шунда совлиқлар яхши семириб, юз фоиз қочирилади, қисир қолмайди. Эгиз қўзилар кўпайиб, улар тез ва дуркун ўсади.

● Бўғоз совлиқлар ёруғ, кенг, иссиқ ва тоза ҳаво кириб турадиган қўйхоналарда парвариш қилиниши керак. Эрта қўзилатишга ўтилган хўжаликларда иситиладиган хоналар бўлиши шарт.

● Тошкент области иқлим шароитида қўйларни йил давомида очиқ яйловларга ҳайдаб боқиш мўлжалланган. Шу тартибда боқилган қўйлар доимо соғлом ва сермаҳсул бўлади, эгиз ва дуркун қўзи беради. Қиш даврида яйловлардаги қорнинг қалинлиги 10—12 сантиметрдан ошмаса, отарларни очиқ яйловларга ҳайдаш фойдалидир.

ЯЙЛОВЛАРДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

ЧОТҚОЛ тоғ тизмалари бўйлаб сурув сура бошлаганимга 40 йилдан ошди. Бу ердаги ҳар бир дара, ҳар бир яйлов беш қўлдек маълум. Отардаги қўйларни қайси фаслда қайси яйловга ҳайдашни аниқ билиб олганман. Бусиз қўйчиликда юқори кўрсаткичларга эришиб бўлмайди, албатта.

Совхозимиз қўйлари деярли йил давомида тоғли яйловларда боқилади. Демак, ҳар бир чўпон яйловдан яйловнинг фарқини билиши керак. Масалан, мен ўз отарларимни табиий ўт турлари жуда хилма-хил бўлган яйловларда боқишга ҳаракат қиламан. Бунинг учун баъзан ҳеч нарсадан ҳайиқмай қўйларни тоғ чўққиларигача ҳайдаб боришга тўғри келади. Бундай шароитда отарни эплаш қийин. Бироқ, қўйларим семиз ва соғлом бўлсин, деган чўпон қийинчиликлардан чўчимаслиги керак. Турли хил ўтлар сероб бўлган яйловларда совлиқлар яхши семиради, ёш қўйлар ҳам тез оёққа туриб дуркун ривожланади.

Отардаги қўйларни лозим бўлса-бўлмаса бир яйловдан иккинчи яйловга тез-тез ҳайдайвериш ярамайди. Чунки, улар ортиқча ҳаракат туфайли тошини йўқотиб, қишлов давригача нормал семизликда бўлмайди. Бу эса айрим совлиқларнинг қисир қолиши ва эгиз қўзилар камайишига олиб келади.

Айрим чўпонлар қўйларнинг суғориш режимига қатъий риоя қилиш шарт эмас, деб ўйлайдилар. Бу

ТАЖРИБАЛАРИМИЗНИ ЎРТОҚЛАШАМИЗ

фикр хато эканлигини ўз тажрибамда бир неча бор синаб кўрдим. Қўйларни ҳар куни маълум бир вақтда суғоришга ўргатишда гап кўп.

Мен эрта баҳордан бошлаб то кеч кузгача шу тартибда иш олиб бораётганлигим туфайли отаримдаги қўйлар қишлов даври бошлангунча нормал семизликда бўлади. Совлиқлар эрта муддатларда урчитилади ва қишнинг совуғига бардош бериб қишловдан ҳам беталофат ва соғлом чиқади.

Бир неча йилдан бери совхозимизда эрта қўзилатиш системаси қўлланилмоқда. Бу муҳим мавсум январь ойидаёқ бошланиб кетади. Шунинг учун қўзилатиш мавсумига жиддий тайёргарлик кўрамиз. Қўйхоналаримиз доимо қуруқ ва иссиқ ҳолда бўлади.

Туғилаётган ёш қўзиларни тўла сақлаб қолиш учун биз уларнинг она сутига қонишига алоҳида эътибор берамиз. Айниқса, оғиз сутига тўйган қўзилар жуда тез ва соғлом ўсади. Шунинг учун ҳам январь—февраль ойларида туғилган қўзилар яйловга олиб чиқиладиган даврга мустақил ўтлайдиган бўлади. Уларни барвақт совлиқлардан ажратиб алоҳида отарлар тузиш мумкин. Шу йилнинг ўзидаёқ жун қирқиб олинади. Айрим қўчқорлар эса юқори семизликда гўштга топширилади.

Бу йил совхозимиз бўйича ҳар юз бош совлиқдан пландаги 96 ўрнига 110 тадан қўзи олинди. Давлатга гўшт ва жун топшириш планлари ортиғи билан бажарилди. Мен отаримдаги совлиқларнинг ҳар юз бошидан 125 тадан қўзи ва ҳар бир қўйдан 3 килограммдан ошириб жун қирқиб олдим.

А. АЛИМАТОВ,
Паркент районидаги «Коммуна» совхозининг бош чўпони.

● ПАРКЕНТ районидаги Калинин номли совхоз чўпонлари қишловга пухта тайёргарлик кўришди. Қўраларга етарли миқдорда ем-хашак келтириб қўйилган. Тажрибали чўпон М. Миробидов отаридаги қўйлар қишлов олдидан яхши семиртирилди.

Суратда: (чапдан) район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бош ветеринария врачи М. Соттиев билан совхоз ветеринария врачи П. Хусабоевлар, М. Миробидов отаридаги совлиқларни кўздан кечирмоқдалар.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ).

4-бет.

ШУНАҚАСИ ҳам бўларкан. Умрим бўйи ферма кезиб, фойда ўрнига зарар келтиришни планлаштириб, иш юритадиган хўжаликни кўрмагандим.

Мана, қўлимизда совхоз директори С. Медешев билан бош экономист А. Ҳамиловлар имзо чеккан маълумот. Унда қўйчилик соҳасидаги икки йиллик иш натижалари таҳлил қилинган. 1981 йили қўйлар сони 12860 бошга етиши керак эди. Амалда эса, 7235 бошдан ошмади. Совлиқлар сони ҳам пландагидан 1100 бош кам бўлди. Қўй туёғи, қарийб тенг баравар камайиб кетгач, улардан олинган маҳсулот қанча бўларди!! 220 центнер ўрнига 189 центнер жун қирқиб олинди, холос. Йил охирига келиб совхоз қўйчиликдан давлатга 82 минг 700 сўмлик зарар келтирди.

Бу йилги аҳвол ундан ҳам ачинарли. Ҳозир совхозда 13050 бош қўй-эчки бўлиши керак. Афсуски, қўраларда бунинг ярми ҳам йўқ. Совлиқлар сони 3455 бошга тушиб қолди. Рамақижон қўйларни кўрган кишининг кўнгли бузилиб, ачинади. Ранг кўр, ҳол сўр деганларидек, териси суягига ёпишиб турган совлиқлардан эгиз у ёқда турсин, ҳатто якка қўзи ҳам талаб қилиб бўлмас экан. Қўзилатиш мавсуми тугаганидан сўнг ҳисоб-китоб қилинганда, олинган насл пландагидан 824 бош кам чиқди. Тайёрланган жун ҳам пландагига қарийб 6 тонна етмади.

Тўрт оёқда аранг турган «бўрдоқи»ларнинг ҳар бири гўштга топшириш пайтида 31,6 килограммдан тош босди. Хўжаликнинг бу йил давлатга қўй гўшти топшириш планини бажаришдан бажармаслиги аниқ бўлиб турибди. Зотан, қозонда бўлмаса, чўмичга нима чиқади!!

Хўш, қозонда бўлиши учун нима қилиш керак!

Афсуски, совхознинг қўйчилик бўйича мутахассисларига бу саволни бериш бефойда. Чунки, бош зоотехник Қўзибой Тошбоевнинг шу лавозимга ўтганига эндигина бир ой бўлди. Бош ветеринария врачи Сотим Камбаевнинг ишга тушганига эса ҳали ярим йил ҳам бўлгани йўқ. Уларнинг янги лавозимда қанча вақт ишлашлари номаълум. Сабаби — бош мутахассисларнинг бири кетиб, иккинчиси келаяпти. Шунга яраша қўйчилик ҳам бир ерда депсиниб тургани йўқ... орқага кетяпти.

Мутахассис кадрлар қўнимсизлиги, малакаси пастлиги оқибатида зооветеринария ишлари издан чиққан. Айрим отарларда бир неча зотли қўйларни учратиш мумкин. Қўйларнинг соғлиги мунтазам кузатиб борилмайди, юқумли касалликларнинг олди олинмайди. Мана, бир мисол: биз совхозда бўлган кунимиз фақат бир отарнинг ўзида тўртта қўйнинг номаълум касал билан нобуд бўлганлиги устидан чиқдик. Лоақал пичоққа ҳам илинмабди, жониворлар.

«ПЛАНЛИ» ЗАРАР

ОҲАНГАРОН РАЙОНИДАГИ СЕРГО НОМЛИ ҚЎЙЧИЛИК СОВХОЗИ ЮКСАЛИШ УРНИГА ЙИЛДАН-ЙИЛГА ОРҚАГА КЕТАЯПТИ.

Қиш бошланмай туриб аҳвол шундай бўлгач, у ёғига қайдам... Кузгача этига эт қўшилмаган, соғлиги мустаҳкамланмаган қўй-қўзиларнинг қишдан беталофат чиқишига ким ҳам кафолат бера оларди. Туяни шамол учирса, эчкини осмонда кўр, деган гап бежиз айтилмаган-ку, ахир.

— До-од! Қарамайсиз?!
— Во-ой! Қарамайсиз?!
А. Ҳолиқов чизган расм.

Одатда, чорва қишлови 1 октябрдан бошланади. Бу даврга молхона, бузоқхона, қўйхона, хуллас, барча ферма ва комплекслар қишловга тахт бўлиши, етарли миқдорда озуқа жамғариб қўйилиши керак эди. Бироқ, совхозда бу соҳадаги ишлар ўлда-жўлда ётибди. Қўй-эчкилар сони камайиб кетганлиги учун бу йил мавжуд 18 та қўйхонадан атиги 13 таси ремонт қилинади. Шундан фақат иккитасида ремонт ишлари бошланганлигини кўрдик. Қолганларига эса кўкламда қўйлар яйловларга ҳайдаб кетилгандан бери қадам босилмаган чоғи... Эшик, деразалар йўқ, Томлари илма-тешик. Бир неча йиллик гўнг уюлиб ётибди.

Бу тоғли ерларда бугун-эрта қор ёғиб, изғиринли кунлар бошланиши ҳеч гап эмас. Ҳозирги иқлим кунларнинг қадрига етмаётган совхоз раҳбарлари, мутахассислари қачон ишни жонлантирадилар!! Ёки улар қор ёғса, излар босилади, деб кутиб турищибдими! Агар шундай бўлса, қаттиқ янглишадилар. Чунки, қор қанчалик эрта ва қалин ёғса, жамоат чорвасини ўз ҳолига ташлаб қўйганларнинг сири шунчалик тез ва яққол очилаверади. Буни ҳар бир раҳбар ва чорвадор яхши билиб қўйсин...

А. ЙЎЛДОШЕВ,
чўпон отанинг котиби.

ЯЁВ КЕЗАМАН

Тоғ-дарани кезганман яёв,
Сурув ҳайдаб кезганман яйлов.
Янгратибон наю-навони
Билмам сира кибру-ҳавони,
Тўпори, бир оддий чўпонман,
Чечанмасман гапга кўпам ман.
Менга таниш ҳар сўқмоқ, булоқ,
Совлиқларга бўлиб кўз-қулоқ,
Хавф-хатардан асраб-авайлаб,
Бўридан ҳам тортмай сира тап,
Ҳамла қилса бермай омон ман
Қийратаман, сергак чўпонман.
Қўзиларим, боқманг қай маҳал,
Олмос янглиғ товланар ял-ял.
Эзгуликдир ўйларим менинг,
Эгиз туғса қўйларим менинг,
Бошим осмон бўлган чўпонман,
Мен иқболи кулган чўпонман.
Кўпайсин, деб қўйлар туёғи
Хоҳи қиши, хоҳи ёз чоғи
Ўру-қирда кезаман яёв,
Сурув ҳайдаб кезаман яйлов.
Яйлов гаштин туйган чўпонман,
Касбим чўпон суйган чўпонман.

Музаффар ТУРОБОВ.

Жамоатчи редколлегия: Ш. А. АКМАЛХОНОВ (редактор), И. В. АЖИНОВ, А. Е. БАКИРОВ, Т. Г. ГОТИН, Б. В. ЖЕРДЕВ, М. ИСОҚОВА, Н. РИХСИЕВ (масъул секретарь), В. ШАБАЛИН.

● В. П. ЧКАЛОВ номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи бу йил авиакорхонанинг 50 йиллигини нишонлади. Бирлашма тарихи совет авиациясининг бунёдга келиши ва тараққиёт босқичлари билан чамбарчас боғлиқ. Тошкентлик самолётсозлар ўтган давр ичида ўн хил самолётлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар.

Суратларда (чапдан): йиғув цехи. Йиғувчи слесарлар Раиса Загруддинова ва Шукур Нурмуҳамедов самолётни сўнгги назоратдан ўтказишяпти. Евгений Сергеевич Халапов меҳнат фаолиятининг ёрдамчи ишчиликдан бошлаб, ҳозир йиғиш цехига раҳбарлик қиляпти. Ишчилар уни Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони билан табриклашяпти. Азиз Қирғизбоев, Лилия Данильянц ва конструкторлик бюросининг бошлиғи Эльдор Девликамов иш устида.

Р. Шагаев фотолари. (ЎзТАГ).

ТАБИАТНИНГ БЕБАҲО ЭҲСОНИ

СУВ ҚАДРИ

ЕР ШАРИНИНГ 70 процентини сув ташкил этишига қарамай, у табиатнинг бебаҳо эҳсонига айланиб қолмоқда. Сув ресурсларини ўрганиш шуни кўрсатадики, экономикаси ривожланган қатор мамлакатларда ҳам сув запасининг тугаб қолиш хавфи бор. Бунинг асосий сабаби фақатгина сув ресурсларининг бир хилда тақсимланмаганида эмас, балки рўзғорда, қишлоқ хўжалиги ҳамда саноат корхоналарида ишлатилганидан сўнг чиқинди тарзида оқизилаётган сувлар тўла тозаланмаётганлигида ёки тиндириш иншоотларида қайта ишланмаётганлигида. Ана шулар натижасида у истеъмолимиз учун яроқсиз ҳолга келяпти. Сув ресурсларидан тежаб-тергаб фойдаланиш шу сабабдан ҳам куннинг энг муҳим вазифаларидан бири бўлиб қолаётир.

Мамлакатимизда бу масалани узил-кесил ҳал қилиш мақсадида катта ишлар қилинмоқда. Муҳим давлат аҳамиятига эга бўлган бир қатор қарорлар қабул қилинди. Уларнинг амалга оширилиши сувга бўлган эҳтиёжимизни тўла қондирибгина қолмай, балки ундан оқилона фойдаланишга ҳам ёрдам беради.

Бироқ, бу масалани ҳал қилишда бир қатор қийинчиликлар мавжуд. Республикамизда, жумладан, областимизда Улуғ Ватан урушигача ва уруш йиллари қурилган саноат корхоналарида сувдан комплекс фойдаланиш имконини берадиган қурилмалар йўқ.

Шу ўринда В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводини мисолга келтириш мумкин. Корхонада кейинги йилларда ишлатилган сувларни тозаламасдан чиқариш бир кеча кундузда 12 минг кубметрга қисқарган бўлсада, масала ҳануз узил-кесил ҳал қилинмади. Масалан, заводнинг эски қисмида (мартен ва прокат цехида) сувдан қайта фойдаланиш кўзда тутилмаган. Худди шундай вазиятни идишларни эмаллаш цехида ҳам учратиш мумкин. Корхона маъмурияти «Узводоканал» ишлаб чиқариш бирлашмаси билан ҳамкорликда заводнинг асосий коллектори бўйича бажарилмай қолган ишларни ниҳоясига етказмаяпти. Сув омборига контроль ўлчаш асбоблари ўрнатилмаган.

Ўзбекистон ССР Бинокорлик саноати министрлигига қарашли Ф. Э. Дзержинский номли цемент комбинатида ҳам чиқинди сувлардан қайта фойдаланиш йўлга қўйилмаган. Натижада ифлосланган сув Киров номли каналга, сўнгра Сирдарёга бориб қўшилмоқда. Бундан ташқари комбинатда қимматбаҳо хом ашё ҳисобланган азбазурит ҳам чиқинди сувга қўшилиб оқмоқда. Шу вақтгача министрлик бу ерга махсус мослама ўрнатишга маблағ ҳам ажратмаган.

Мазкур министрликнинг норуда металлар заводида ҳам ҳанузгача сувдан такрор фойдаланиш системаси жорий қилинмаган. Бу корхонадан Сирдарёга кўп миқдорда чиқинди сув оқади. Ўтган йили корхона раҳбарлари сувдан фойдаланишда йўл қўяётган хатолари учун жазоланган бўлсаларда, ҳалигача тегишли хулоса чиқариб олмадилар.

Бекободдаги 4 та йирик автохўжаликдан фақат иккитасидагина сувнинг айланма системасидан фойдаланиш йўлга қўйилган. Улар ҳам жузъий камчиликлардан ҳоли эмас.

Бунга ўхшаш мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Сув — табиатнинг бебаҳо эҳсони. Шундай экан, биз унинг ифлосланишига, хўжасизларча фойдаланилишига йўл қўймаслигимиз керак. Бу масалага ҳар жойда, ҳар бир киши тўғри ёндошиши лозим. Шундагина ҳар куни истеъмол қилаётган сувимиз янада зилол ва мусаффо бўлади.

Н. МУТАЛОВ,
сувни муҳофаза қилиш ва тежамкорлик билан ишлатиш область бошқармасининг бошлиғи.

Спорт

БИР ПОҒОНА ЮҚОРИГА

Қисқа танаффусдан сўнг олий лига командалари мамлакат футбол чемпионати ўйинларини бошлаб юбордилар. Бу турда пахтакорчилар Ереванда маҳаллий «Арарат» командасининг меҳмони бўлишди. Турнир жадвалида ёнма-ён турган ҳар икки команданинг ўз олдига қўйган мақсади бор эди. Жумладан, майдон эгалари ғалаба қозониб, ўз мавқеларини янада мустаҳкамлаб олишга ҳаракат қилдилар. Пахтакорчилар эса рақибларн шиддатли ҳужумларини қайтариб, қарши ҳужумга ўтишни режалаб олгандилар.

Ўйин майдон эгаларининг тўлиқ устунлигида ўтди. Улар кетма-кет ҳужум уюштириб турдилар. Лекин, «Пахтакор» командасининг ҳимоя чизиғи бехато ўйин кўрсатди. Якимцев, Билолов каби ҳимоячилар бутун маҳоратларини ишга солдилар. Айниқса, дарвозабон А. Яновскийнинг ўйини мухлисларда яхши таассурот қолдирди.

Учрашувнинг асосий воқеалари ўйин тугашига 10 минут қолганда содир бўлди. Аввал «Пахтакор»нинг ярим ҳимоячиси Ф. Исломов рақиб дарвозабони билан яккама-якка чиқиб, қулай имкониятни қўлдан бой берди. Орадан 3 минут ўтар-ўтмас ана шундай имкониятга ҳужумчи М. Кабаев эга бўлди. У майдон ўртасида тўпни эгаллаб олиб, «Арарат» ҳимоячисини чаққонлик билан алдаб ўтди ва тўпни дарвозага аниқ йўналтира билди.

Ўз дарвозаларидан тўп ўтказиб юборган майдон эгалари яна ҳужумга зўр бердилар. Кетма-кет уюштирилган ҳужумлар ўз самарасини кўрсатди. Орадан кўп ўтмай, улар ҳисобни тенглаштирдилар. Шундай қилиб, ўйин 1:1 ҳисобида якунланди.

Пахтакорчилар сафарда муҳим очкони қўлга киритдилар. Бу дуранг уларга турнир жадвалида еттинчи ўриндан олтинчи ўринга кўтарилиш имконини берди. Чунки, жадвалнинг олтинчи поғонасини эгаллаб турган Харьковнинг «Металлист» командаси Минскда маҳаллий «Динамо» коллективига 0:2 ҳисобида ютқазди. Қолган ўйинларда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Зенит» — «Днепр» — 2:1, «Черноморец» — «Нефтчи» — 3:2, ЦСКА — «Кубань» — 2:2, «Динамо» (К) — «Торпедо» (Кт) — 2:0; «Динамо» (Тб) — «Қайрат» — 1:0.

Шу турдан сўнг командаларнинг турнир жадвалидаги аҳволи қуйидагича:

«Динамо» (Мн)	26	44—26	36
«Динамо» (Тб)	26	44—34	34
«Спартак»	26	44—26	33
«Динамо (К)	25	37—17	31
«Арарат»	28	36—37	31
«Пахтакор»	27	35—32	29
«Металлист»	28	28—26	29
«Зенит»	27	37—34	28
«Черноморец»	27	35—23	28
«Днепр»	28	31—34	28
«Динамо» (М)	27	33—37	25
«Торпедо» (М)	26	29—29	24
ЦСКА	27	32—40	22
«Кубань»	27	31—29	22
«Торпедо» (Кт)	27	33—41	21
«Шахтёр»	27	33—48	21
«Нефтчи»	26	34—50	20
«Қайрат»	27	26—42	19

Навбатдаги тур ўйинлари эртага бўлиб ўтади. «Пахтакор» Тбилиси шаҳрида «Динамо» командаси меҳмони бўлади.

Реклама ва эълонлар

ЗАМОНАВИЙ ТУРИЗМ УЧУН МАВСУМ БЎЛМАЙДИ. ДИҚҚАТГА САЗОВОР ЖОЙЛАР ЭСА ЮЗЛАБ ТОПИЛАДИ!

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ

Турист

ҚУЙИДАГИ МАРШРУТЛАР БЎЙИЧА

САЁҲАТГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ—СОЧИ. «ДАГОМИС» ТУРИСТИК КОМПЛЕКСИ — ТОШКЕНТ — 5 ноябрдан 20 кунга. Баҳоси — 420 сўм; 26 ноябрдан 20 кунга. Баҳоси — 400 сўм; 7 декабрдан 20 кунга. Баҳоси 400 сўм.

Ҳар томонлама қулай меҳмонхонада истиқомат қилинади, туристик комплексдаги ресторанда овқатланилади.

ТОШКЕНТ — ЯЛТА — ТОШКЕНТ — 7 декабрдан 20 кунга. Баҳоси 245 сўм.

Хусусий квартираларда истиқомат қилинади, ўз-ўзига хизмат кўрсатиш ошхоналарида овқатланилади.

ТОШКЕНТ — СОЧИ — ЛАЗАРЕВСКОЕ — ТОШКЕНТ — 2 ноябрдан 20 кунга. Баҳоси — 230 сўм; 22 ноябрдан 20 кунга. Баҳоси—212 сўм; 12 декабрдан 20 кунга. Баҳоси — 212 сўм.

Қишлиқ туристик базаларда истиқомат қилинади, ўз-ўзига хизмат кўрсатиш ошхоналарида овқатланилади.

ТОШКЕНТ — СЕВАСТОПОЛЬ — ФЕОДОСИЯ — ТОШКЕНТ — 12 ноябрдан 20 кунга. Баҳоси — 290 сўм. Меҳмонхонада истиқомат қилинади.

ТОШКЕНТ — ЕССЕНТУКИ — ТОШКЕНТ — 11 ноябрдан 20 кунга. Баҳоси — 234 сўм; 2 декабрдан 20 кунга. Баҳоси — 217 сўм; 23 декабрдан 20 кунга. Баҳоси—217 сўм.

Хусусий сектордаги квартираларда истиқомат қилинади, ўз-ўзига хизмат кўрсатадиган ошхоналарда овқатланилади.

ТОШКЕНТ — ЛЕНИНГРАД — ВИЛЬНЮС — ТОШКЕНТ. 15 декабрдан бошлаб 14 кун давом этади. Баҳоси—225 сўм.

ТОШКЕНТ — КАУНАС — ЛЕНИНГРАД — ТОШКЕНТ. 6 декабрдан бошлаб 14 кун. Баҳоси—230 сўм.

ТОШКЕНТ — ВИЗУ — ЛЕНИНГРАД — ТОШКЕНТ. 7 декабрдан бошлаб 11 кун. Баҳоси—222 сўм.

Меҳмонхонада ёки ётоқхонада истиқомат қилинади, ошхона ёки кафеда овқатланилади.

«ТИХИЙ ДОН» ТЕПЛОХОДИ

ТОШКЕНТ — РОСТОВ — МОСКВА — РОСТОВ— ТОШКЕНТ. 9 октябрдан бошлаб 22 кун. Баҳоси—460 сўм.

«ФРУНЗЕ» ТЕПЛОХОДИ

ТОШКЕНТ — МОСКВА — АСТРАХАНЬ — МОСКВА — ТОШКЕНТ. 7 октябрдан бошлаб. Баҳоси—444 —515 сўм.

Путевкаларни нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш мумкин.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Парадлар хиёбони, 5-уй. Телефон 39-13-59.

Халқаро ҳаёт

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● ЛИССАБОН. Португалия меҳнаткашлари умумий конфедерацияси — миллий интерсиндикал ташкил этилган кунга 12 йил тўлди. Мамлакат меҳнат аҳли ўзининг жанговар авангарди юбилейини кенг ва тантанали нишонламоқда.

Конфедерация секретариати ижроия комитетининг аъзоси Теишеирада Силва Лиссабонда кўп минг кишилик митингда сўзга чиқиб, қуйидагиларни таъкидлади: реакцион ҳукуматнинг истеъфо беришига, республика мажлисини тарқатиб юборишга ва муддатидан олдин парламент сайловини ўтказишга эришиш — ҳозирги вақтда асосий вазифадир. Ўнг партиялар блоки бундан буён ҳам ҳокимият тепасида бўлиши, деб таъкидлади у, меҳнаткашларни янги қийинчиликларга дучор қилади, революцион зафарларни барбод этиш хавфини туғдиради.

● САН-ХОСЕ. Коста-Риканинг Атлантика соҳилидаги Лимон вилоятида Американинг «Бандеко» компаниясига қарашли бананзорларнинг уч мингдан ортиқ ишчиси забастовкани давом эттирмоқда.

Забастовкачилар Америка корхона эгалари қонунга хилоф равишда ишдан бўшатган касаба союз активларидан 28 киши қайтадан ишга олинишини, иш ҳақининг оширилишини, меҳнат ва турмуш шароитлари яхшиланишини талаб қилмоқдалар.

Маъмурлар забастовка қатнашчиларига қарши гражданлар гвардияси отрядларини юборди.

● ЖАКАРТА. Индонезия Жануби-Шарқий Осиё давлатлари уюшмаси (АСЕАН) доирасида ҳарбий блок тузилишига қарши курашмоқда. Индонезия, Малайзия, Сингапур, Таиланд ва Филиппинни бирлаштириб турган Жануби-Шарқий Осиё давлатлари уюшмаси аъзолари ўртасида ҳар томонлама ҳарбий ҳамкорликни йўлга қўйиш ҳозирги сиёсий вазиятда номақбул бўлиши билан бирга, хавфли оқибатлар келтириши мумкин. Индонезия президентининг идеология масалалари бўйича маслаҳатчиси Руслан Абдулғани шу ҳақда маълум қилди.

(ТАСС).

● ҒАРБИЙ БАЙРУТ. Исроиллик агрессорлар томонидан Сабра ва Шатилада жойлашган фаластинлик қочоқлар лагерларидаги тинч аҳолининг қонхўрларча қириб ташланиши бутун инсоният қаҳр-ғазабини оширди. Суратда: фаластинлик қочоқлар лагерида қонга беланган бундай жасадларни кўплаб учратиш мумкин.

ЮПИ — ТАСС телефотоси.

ХАЛҚҚА ЗИД СИЁСАТГА ҚАРШИ

САН-ФРАНЦИСКО. (ТАСС). АҚШда янги молия йили бошланиши муносабати билан «Болаларни бомбалар билан боқиб бўлмайди», «Маблағлар уруш учун эмас, балки одамларнинг эҳтиёжлари учун керак!» шиорлари остида Окленда (Калифорния штати) жамоатчиликнинг оммавий намойиши бўлиб ўтди. Намойиш қатнашчилари ҳукумат сиёсатини кескин қораладилар. Бу сиёсат доирасида социал эҳтиёжларга харажатларни қисқартириш ҳисобига Пентагонга ғоят катта маблағ ажратилмоқда.

Намойишчилар тарқатган варақада бундай дейилган: «Ҳукуматнинг Америка меҳнаткашларининг маблағлари ҳисобига солиқларнинг 100 миллиард доллар ошириши янги ҳарбий самолётлар, кемалар ишлаб чиқаришни пул билан таъминлашга, ядро қуроли запасларини кўпайтиришга қаратилгандир. Айни вақтда медицина хизмати учун, кексалар, беморлар, инвалидларга социал ёрдам бериш учун маблағлар шафқатсизларча камайтирилмоқда.

МАШИНАСОЗЛАР ИШ ТАШЛАДИЛАР

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). АҚШдаги энг катта «Катерпиллер трактор компани» машинасозлик компанияси ишчиларидан 23 мингдан кўп киши умумий забастовка эълон қилди. Улар корпорация эгаларидан нарх-наво тез ошаётганлиги шароитида иш ҳақини кўпайтиришни кўзда тутувчи янги меҳнат шартномасини тузишни талаб қилдилар.

«ЭРКИН ДУНЁ» ҚИЁФАСИ

ҚОНГА БЎЯЛГАН ДОЛЛАРЛАР

ЯҚИН ПАЙТГАЧА Флорида штатидаги Майами шаҳарчаси осойишта, ҳушманзара жой ҳисобланиб, бу ерга ҳамёнлари пулга тўла минглаб бой америкаликлар ҳаётларининг қолган қисмини осуда ўтказиш учун келишар эди. Пальмалар, соҳилдаги қум, доим чарақлаб турадиган қуёш туфайли Майами жаннатмакон жой таърифини олган эди.

Бироқ, бу «жаннат»нинг умри қисқа бўлди. Статистика маълумотларига кўра ҳозир Майами қотилликлар сони бўйича АҚШда олдинги ўринлардан бирини эгаллаб турибди. 1981 йилда бу шаҳарда ва у жойлашган Дейд округида 515 киши ўлдирилди. 1979 йилдан 1980 йилгача шаҳарда жиноятлар сони 96 процентга кўпайди.

Нега шундай бўляпти? Нима учун жаннатмакон жой ҳисобланган шаҳар майамиликлар учун дўзахга айланди. Бунга Францияда чиқадиган «Пари матч» ҳафталиги сўнгги сонларидан бири жавоб беради.

Гап шундаки, деб таъкидлайди журнал, мана, ўн йилдан бери Майами гиёҳвандлар, айниқса, кокаин билан савдо қилинувчи жаҳон марказларидан бири ҳисобланади. Майами аҳолисида бўлган нақд пулнинг саксон проценти ана шу савдо-сотиқнинг бевосита натижасидир. Бу савдо-сотиқ Флоридада қайд этилаётган жиноятлар ярмига яқинининг сабабчисидир.

Кокаин савдосидан ҳар йили штатда олинаётган соф фойда 12 миллиард долларни ташкил этади. Бу «кўринмас ўлим» билан савдо қилувчи халқаро компаниянинг умумий йиллик даромади эса 30 миллиард доллардан кўпроққа тенгдир. Бу кўрсаткич «Форд» компаниясининг даромадига яқинлашиб қолди.

Кокаинни миллионлаб америкаликлар истеъмол қилади. Америка қитъасида у фақатгина Боливия ва Перунинг паст текисликларида етиштирилади. Бу ердан кокаин тозалаш учун Колумбияга жўнатилади, шундан сўнг Америка бозорида савдога чиқарилади. АҚШга кокаин Флорида орқали олиб кирилади. Штат минглаб километр узунликдаги соҳил ёнида жойлашган. Бу соҳилнинг анчагина қисми бўм-бўш бўлиб, контрабанда учун энг қулай жой ҳисобланади. АҚШда гиёҳвандлар томонидан истеъмол қилинадиган кокаиннинг 80 проценти ҳозирги пайтда шу штат орқали олиб кирилаяпти, деб ҳисоблашмоқда.

Боготада бир килограмм соф кокаин 4 минг доллар туради. Майамида эса у 500 минг долларга сотилади. Гангстерлар бундай фойда учун дуч келган одамни ўлдиришдан тоймайдилар.

Гиёҳвандлар олиб ўтиладиган йўллар жасадлар билан тўшалган, деса бўлади. «Кокаин ковбой»лари номини олган гангстерлар ақл бовар қилмайдиган даҳшатли жиноятлари билан танилгандирлар. Улар рақибларини йўқ қилиш учун машиналарга лиқ тўла йўлларда ўқ ёмғири ёғдиришлари, бутун магазин ёки виллани яксон қилишлари мумкин. Бунда улар ҳеч кимни аямайдилар.

Асосан колумбияликлар ва эмигрантлардан иборат бўлган «кокаин ковбой»лари худди ҳарбий бўлинмалардек иш тутадилар. Уларнинг жуда самарали иш олиб борадиган разведкаси ва контрразведкаси бор. Гангстерларнинг шиори оддий: «ҳар қандай хато ўлим билан жазоланади». Улар ваҳшийликлари олдида ҳатто Италия-Америка мафияси ҳам ип эшолмайди.

Контрабандачилар орасида сиёсий арбоблар, адвокатлар, бизнесменлар бор. Улар кемалар портга келганида, мамлакатнинг ҳамма бурчакларида ташкил қилинган юзлаб яширин аэропортлардан самолётлар учиб кетишига ҳеч ким халақит бермаслиги учун маҳаллий ҳукуматни сотиб олганлар. Бу самолётлар айрим ҳарбий базалардан ҳам осмонга кўтарилади. Базаларнинг бошлиқлари ҳам сотиб олинган. АҚШга турист сифатида қалбаки паспорт билан гиёҳвандлар олиб келганлар ҳар бир сафарлари учун 60 минг долларгача пул оладилар.

Полициянинг «кўринмас ўлим» контрабандаси билан кураши жуда самарасиз бўляпти. Бунинг устига полициянинг ўзи ва соҳилларни қўриқловчилар жуда катта пора эвазига мамлакатга гиёҳвандлар олиб кирилишига панжа орасидан қарайдилар.

Контрабандачилар полицияда мавжуд бўлганидан анча мукаммал ва замонавий қурол-яроғ, автомобиллар, кемалар, самолётлар сотиб олиш имкониятига эгадирлар. Улар ўзларига қўриқчи сифатида АҚШнинг Марказий разведка бошқармасида тайёргарликдан ўтган террорчилардан фойдаланишади. Улар ўртасида жуда пухта радиоалоқа ўрнатилган. Бирорта контрабандачи қўлга тушиб қолган ҳолда ҳам у дарҳол гаров эвазига бўшатилади. Судья белгилайдиган гаров миқдори миллион долларга етиши мумкин. Аммо бу жуда катта пул ҳам дарҳол тўланади ва қамоққа олинган контрабандачи АҚШдан чиқиб кетиб, Колумбияга келади. Бу мамлакатда жиноятчини қилмиши учун жавобгарликка тортган давлатга қайтариб бериш тўғрисида қонун йўқ.

Контрабанда билан курашиш учун махсус группалар тузилганига қарамай гиёҳвандлар муаммоси ҳал қилиб бўлинмайдиганга ўхшайди. Чунки, бу савдо-сотиқдан жуда кўп кишилар мўмай фойда олмоқда. Шунинг учун, деб хулоса ясайди «Пари матч», Майамининг жаннатмакон жойлари гиёҳвандлар билан савдо қилувчи марказга айланиб, Америка жамиятининг ўзига хос қора доғи бўлиб қолди.

(АПН).

Редактор Н. НАСИМОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

СЕШАНБА, 5 ОКТЯБРЬ

МТ-I. 9.00 — «Время». 9.40 — «Печкачилар». Телевизион бадиий фильм. 11.00—Мультфильмлар. 11.40 — «Ҳайвонот оламида». 12.40 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Илмий-оммабоп фильм. 15.30 — «Днестр тароналари». 16.00— «СССРнинг монументал санъати». 16.30 — «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар!». ГДРдан олиб кўрсатилади. 17.30 — Шахмат мактаби. Бошловчилар синфи. 18.00 — «Фан оламида».» 18.45 — «Қувноқ нотачалар». 18.55 — «Уренгой —Ужгород» газ қувури трассасининг ғарбий участкасида. Трассанинг СССР ғарбий чегараларидаги сўнгги участкаси қурилишидан репортаж. 19.15 — «Дунё воқеалари». 19.30— «Орлёнок» маршрутлари бўйлаб». Куйбишев шаҳрида бўлиб ўтган Бутуниттифоқ комсомол ҳарбий-спорт ўйинларининг финали ҳақида. 20.00 — «Октябрь». Кинолавҳа. 20.10 — Бадиий фильм. 21.30 — «Время». 22.05 — «Биргалашиб қўшиқ куйлаймиз, дўстлар!». 23.35 — «Дунё воқеалари».

МТ-II. 9.00 — Эрталабки гимнастика. 9.20 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 ва 10.35 — Тарих. 5-синф. Қадимий Мисрда. 10.05 ва 14.00—Француз тили. 11.05 — Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига эстетик тарбия. 11.35 ва 12.35 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 8-синф. СССР Конституцияси— Ватанимизнинг Асосий қонуни. 12.05 — «Сиз яратган боғ». 13.05 — М. Ю. Лермонтов. «Савдогар Калашников ҳақида қўшиқ». 13.35 — Тарих. «Киев Руси». 14.30 — И. С. Тургенев. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 15.15 — «Ҳосилдорлик нурлари». Илмий-оммабоп фильм. 15.30 — «Пабло Пикассо — рассом, коммунист». 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Илмий-оммабоп фильм. 19.05 — БССРда хизмат кўрсатган артист Я. Евдокимов куйлайди. 19.30 — «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 — «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 — Концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Агар севсанг...». Телевизион бадиий фильм премьераси.

ЎзТВ-I. 18.00 — Кўрсатувлар программаси. 18.05 — «Ҳақиқий дўстлар». Мультфильм. 18.15 — «Ўсмирлар ижоди». 18.45 — «Сен учун, пахта». Ғўза қатор ораларига ишлов бериш ва пахтани қайта ишлаш учун янги техника яратиш ҳақида. 19.30 — «Ахборот». 19.45 — «Нон». Ҳужжатли фильм. 20.00 — Санъатшуносларнинг Халқаро симпозиуми. «Ўзбекистоннинг декоратив-амалий санъати». 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ш. Файзуллаев концерти. 21.30— «Время». 22.05—«Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 22.20 — Германия Демократик Республикаси эълон қилинган кунга. «Елгиз ўзи из қувлади». Бадиий фильм. 2-серия. 23.40 — Янгиликлар.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар—334048, 325354; партия турмуши—325778; пропаганда—325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

Р. 02034. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. А. 1696. 1 2